

SLOVÁCKÉ MUZEUM V ROCE 2009

Ivo Frolec, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

1. ÚVOD

1.1. Charakteristika organizace

Slovácké muzeum patří mezi nejvýraznější regionální muzea v České republice. Instituce byla založena v roce 1914. Jejím hlavním posláním je činnost sbírkotvorná a péče o sbírky, činnost vědecko-výzkumná a metodická a činnost kulturně výchovná. Působnost této organizace není omezena na Zlínský kraj, ale zasahuje celou národopisnou oblast Slovácko (tedy i část Jihomoravského kraje). Muzeum je zařazeno do řady národních a mezinárodních programů, v jejichž rámci plní např. funkci Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje a Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky.

Základní údaje:

a) *právní forma* – příspěvková organizace;

b) *zřizovatel* – Zlínský kraj;

c) *objekty ve správě muzea:*

- Slovácké muzeum – hlavní budova, Uherské Hradiště (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Galerie Slováckého muzea, Uherské Hradiště (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Památník Velké Moravy, Staré Město (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Soubor památek lidového stavitelství, Topolná 90 (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Soubor památek lidového stavitelství, Topolná 93 (kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Konzervační pracoviště, Uherské Hradiště (majetek Zlínského kraje).
- Národní kulturní památka Uherské Hradiště – Sady (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Národní kulturní památka Staré Město – Špitálky (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Národní kulturní památka Modrá u Velehradu (národní kulturní památka – majetek Zlínského kraje).
- Archeologické pracoviště s přednáškovým centrem, fotoateliérem, depozitáři, Uherské Hradiště (majetek Zlínského kraje).
- Letecké muzeum Kunovice (majetek města Kunovice a Aeroklubu Kunovice).

d) *objekty ve správě jiných subjektů, využívané Slováckým muzeem k expozičním účelům:*

- Státní zámek Buchlovice (majetek Národního památkového ústavu).
- Archeoskanzen Modrá (majetek obce Modrá).
- Muzeum lidových pálenic Vlčnov (majetek obce Vlčnov) – v přípravě, plánované otevření květen 2010.

1.2. Základní poslání organizace

Kulturní bohatství Zlínského kraje spočívá v jedinečném historickém dědictví živé i hmotné kultury pocházející z několika výrazných etnografických základů souvisejících

s rozmanitostí přírodního prostředí. V teritoriálním rozsahu své působnosti, tedy národopisné oblasti Slovácko, Slovácké muzeum toto specifické kulturní prostředí odborně uchovává, moderně zužitkovává, otevírá novým pozitivním vlivům a na vzájemném průsečíku těchto snah vytváří nové kulturní hodnoty evropského formátu. K dosažení tohoto cíle používá instituce prostředky zejména ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, a s jejich podporou získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává sbírky muzejní povahy, umožňuje jejich veřejné užívání, zkoumá prostředí, z něhož jsou předměty získávány a poskytuje služby výchovné a vzdělávací pro studijní i vědecké účely.

Základní cíle instituce

a) Odborné uchovávání kulturního dědictví na území národopisné oblasti Slovácko (např. sbírkotvorná činnost a péče o sbírky, budování knihovny se specializovaným knihovním fondem, provádění vědeckého výzkumu v oborech své působnosti [etnografie, archeologie, historie, dějiny umění], metodická činnost, správa vybraných památkově chráněných objektů apod.);

b) Citlivé využívání kulturních statků a hodnot k plnohodnotnému životu občanů kraje a k rozvoji cestovního ruchu na území kraje (např. prezentace sbírkových předmětů prostřednictvím stálých expozic a výstav, vlastní publikační a přednášková činnost a další kulturně výchovné aktivity určené pro nejširší veřejnost se zvláštním zřetelem na děti, mládež, seniory a občany se zdravotním postižením, vydávání a veřejné šíření periodických a neperiodických publikací a propagačních materiálů, pořádání odborných konferencí, symposií a seminářů, kulturních a vzdělávacích programů pro odbornou i laickou veřejnost apod.).

Strategické směry instituce

- a) Zlepšení podmínek pro sbírkotvornou činnost a péči o sbírkové fondy
- vybavení centrálního depozitáře muzea v bývalém kasárenském objektu moderní regálovou technikou a měřením klimatických podmínek – *splněno*;
 - přístavba depozitáře v areálu památek lidového stavitelství Topolná pro rozměrné zemědělské nářadí;
 - navýšení finančních prostředků pro nákup sbírkových předmětů;
 - zrestaurování starých tisků a rukopisů – *v plnění*.
- b) Zlepšení podmínek, služeb a nabídek návštěvníkům
- vybudování stálé expozice „Lidových pálenic na moravsko-slovenském pomezí“ v areálu památek lidového stavitelství Vlčnov – *projekt v plnění, dokončení květen 2010*;
 - vybudování a zprovoznění pracoviště Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje s prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby typu Krásná jizba v hlavní budově muzea (v návaznosti na vládní „Koncepti účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“). V další fázi vybudování krajské sítě těchto prodejen v sesterských krajských institucích – *projekt v plnění, dokončení 2011*;
 - obnova stálé národopisné expozice Slovácko v hlavní budově muzea a její vybavení multimediální technikou;
 - rekonstrukce stávajícího objektu Památníku Velké Moravy ve Starém Městě včetně nové stálé multimediální expozice a přístavba objektu „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ – *dokončeno, objekt bude otevřen pro veřejnost v lednu 2010*;
 - vybudování stálé vstupní expozice v Leteckém muzeu Kunovice – *připraven ideový záměr (město Kunovice)*;
 - úprava archeologických lokalit – národních kulturních památek ve správě instituce včetně přípravy výstavby „Muzea Velké Moravy“ v Uherském Hradišti-Sadech – *připraven ideový záměr*;

- intenzivní činnost a naplňování cílů „Dětského centra Slováckého muzea“.
- c) Provázání činnosti instituce s cestovním ruchem
- aktivní účast na vytváření dat o kultuře a jejich provázání se systémy v oblasti cestovního ruchu;
 - aktivní spolupráce s Centrálou cestovního ruchu jihovýchodní Moravy;
 - vytvoření mezinárodní turistické stezky „Od Velké Moravy k počátkům české státnosti“;
 - zvyšování kvality interní koncepce propagace instituce a její naplňování v praxi.
- d) Provázání činnosti instituce se školstvím
- vytváření výukových a motivačních programů pro školy prostřednictvím „Dětského centra Slováckého muzea“;
 - úzká spolupráce s městskými a krajskými odbory školství a kultury i vedením škol s cílem maximálního využití programové nabídky muzea dětem a mládeži a ovlivnění školních osnov základních a středních škol v daném směru.
- e) Cílevědomá profilace vědecko-výzkumné činnosti instituce
- intenzivní činnost a naplňování cílů „Centra péče a tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje“, „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ a „Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky“ včetně poskytování metodické podpory odborné i laické veřejnosti.
- f) Hledání cest k vícezdrojovému financování projektů
- aktivní využívání a účast ve všech vhodných formách grantových, programových, fondových aj. nabídek s cílem vícezdrojového finančního zajištění strategických cílů instituce;
 - získání podpory zřizovatele (zejména metodické prostřednictvím příslušných odborů) při zajišťování vícezdrojového financování.
- g) Členství a zastoupení v profesních či zájmových sdruženích a orgánech (asociace, společnosti, státní správa apod.)
- International Council of Museums (ICOM);
 - Národní rada pro tradiční lidovou kulturu České republiky – poradní orgán ministra kultury;
 - Asociace muzeí a galerií České republiky;
 - Rada galerií České republiky;
 - Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici – poradní orgán;
 - Výtvarná rada Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm – poradní orgán;
 - Historická společnost Starý Velehrad;
 - Muzejní spolek v Uherském Hradišti;
 - Programová rada Mezinárodního folklórního festivalu ve Strážnici;
 - Česká národopisná společnost;
 - Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech;
 - Jihomoravská regionální archeologická komise při Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky.

Slovácké muzeum.

Galerie Slováckého muzea.

Přednáškové centrum s archeologickým oddělením.

Památník Velké Moravy (stav před rekonstrukcí).

Soubor památek lidového stavitelství Topolná 93.

Soubor památek lidového stavitelství Topolná 90.

Národní kulturní památka – Modrá.

Národní kulturní památka – Uherské Hradiště-Sady.

Národní kulturní památka – Staré Město-Špitálky.

Konzervační oddělení Slovákého muzea.

Letecké muzeum Kunovice.

Expozice kovářství Topolná.

Expozice lidového bydlení Topolná.

Expozice Slovácko.

Expozice výtvarného umění jihovýchodní Moravy.

Přednáškové centrum.

2. ČINNOST SBÍRKOTVORNÁ A PÉČE O SBÍRKOVÉ FONDY

2.1. Akvizice

- **Evidence I. stupně – celkem 1 563 kusů sbírkových předmětů**, z toho 853 etnografie, 136 archeologie, 464 historie a 110 umění. Odborná knihovna zapsala **348 nových přírůstků**.
- **Sbírkové předměty – celkový počet činí 355 658 kusů**, z toho 36 835 etnografie, 290 240 archeologie, 21 247 historie a 7 336 dějiny umění.

2.2. Evidence

- **Evidence II. stupně – celkem 1 173 kusů sbírkových předmětů**, z toho 550 etnografie, 136 archeologie, 464 historie a 23 umění. Přepis starých karet do PC evidence – celkem 2 674 položek, z toho etnografie 938, archeologie 688 a umění 1 048. Odborná knihovna zaevidovala z časopisů 345 výběrových článků.

2.3. Inventarizace

- **Inventarizace sbírek – celkem 10 099 kusů sbírkových předmětů**, z toho 3 128 etnografie, 6 101 archeologie, 689 historie a 181 umění. V knihovním fondu inventarizováno 7 658 položek.

2.4. Depozitáře

- Všechny **depozitáře** jsou zajištěny EZS a EPS. Prostory těchto depozitářů jsou vybaveny elektronickým systémem sledování a vyhodnocování klimatických podmínek s dál-

kovým přístupem na PC v příslušných odborných odděleních. Průběžně je prováděna a zaznamenávána všestranná kontrola jednotlivých depozitářů.

2.5. Pohyb sbírek – zápůjčky a výpůjčky

- **Pohyb sbírek** – jiným subjektům zapůjčeno pro výstavní účely 634 kusů sbírkových předmětů (38 smluv), od jiných organizací vypůjčeno k výstavním účelům 739 sbírkových předmětů (16 smluv).

2.6. Konzervace, restaurování, další činnosti

- **Konzervováno celkem 776 kusů sbírkových předmětů**, z toho 445 etnografie, 199 archeologie, 118 historie a 14 umění. Restaurován 1 pohřební kočár.

3. VĚDECKO VÝZKUMNÁ A ODBORNÁ ČINNOST

3.1. Vlastní odborné aktivity

- Řešeno **12 výzkumných úkolů**, z toho 5 etnografie (Stavitelství Vsetínsko, Lidový oděv Uherskohradištsko, Kunovicko a Uherskobrodsko, Pálenice Slovácko), 2 archeologie (Neolotické osídlení Uherskohradištska, Keltské objekty v Modré), 3 historie (Urbanistický vývoj Uh. Hradiště v 19.–21. stol., Totalitní režimy, Život a dílo JUDr. L. Rutteho) a 2 výtvarné umění (Litá medaile, plaketa a drobná plastika, Žáci a absolventi Školy umění ve Zlíně a SUPŠ ve Zlíně a v Uh. Hradišti).

3.2. Spolupráce s externími badateli a jinými subjekty

- Jednotlivá odborná oddělení spolupracovala či poskytovala **metodickou pomoc celkem 406 badatelům**, institucím, obcím, skupinám či souborům. **Odbornou knihovnu navštívilo 135 badatelů, kteří uskutečnili 725 návštěv, 2 447 výpůjček** (z toho 636 absenčních, 1 793 prezenčních a 55 meziknihovní výpůjční služby).

3.3. Vědecké konference, semináře, sympozia – vlastní

- Byly **uspořádány 3 odborné akce**: mezinárodní konference karpatologické komise na téma Tělo jako kulturní fenomén, X. mezinárodní symposium lité medaile, plakety a drobné plastiky a seminář Kachle, krása, která hřeje.

3.4. Vědecké konference, semináře, sympozia – účast na akcích pořádaných jinými subjekty

- Odborní pracovníci se zúčastnili celkem **13 vědeckých konferencí a seminářů**, z toho etnografie 4, archeologie 2, historie 2, umění 1 a konzervace 4.

4. METODICKÁ A EDUKAČNÍ ČINNOST

4.1. Spolupráce se školami

4.1.1. Speciální programy pro školy, spolupráce se školami

- Odborná oddělení uspořádala celkem 41 **speciálních programů** pro 1 598 osob, z toho 1 174 dětí a 424 dospělých (etnografie 7 programů pro 166 dětí a 291 dospělých a umění 34 programů pro 1 008 dětí a 113 dospělých [součinnost rovněž s archeologií]).

4.1.2. Pravidelné programy pro školy

- Dětské centrum uspořádalo celkem 12 pravidelných programů pro 257 osob, z toho 237 dětí a 20 pedagogů. Jedna akce byla určena pro 20 handicapovaných dětí.

4.1.3. Pomoc odborných pracovníků studentům SŠ a VŠ

- Odborná pomoc při přípravě studentských seminárních, bakalářských, magisterských aj. prací byla poskytnuta celkem 69 studentům, z toho 11 SŠ a 58 VŠ.

4.2. Metodika vůči jiným subjektům

4.2.1. Metodika a spolupráce se subjekty s obdobnou náplní činnosti v regionu

- Odborní pracovníci se zúčastnili 7 jednání poradních sborů pro sbírkotvornou činnost (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Masarykovo muzeum v Hodoníně, Vlastivědné muzeum v Kyjově, Národní ústav lidové kultury ve Strážnici a Galerie Gou v Kroměříži).

4.2.2. Metodika a spolupráce s ostatními kulturními subjekty

- Spolupráce probíhala s celou řadou subjektů (International Council of Museums, Česká národní sekce CIOFF, Národní rada pro tradiční lidovou kulturu České republiky – poradní orgán ministra kultury, Asociace muzeí a galerií České republiky, Rada galerií České republiky, Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici – poradní orgán, Výtvarná rada Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm – poradní orgán, Historická společnost Starý Velehrad, Sdružení historiků ČR, Muzejní spolek v Uherském Hradišti, Programová rada Mezinárodního folklórního festivalu ve Strážnici, Česká národopisná společnost, Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech, Jihomoravská regionální archeologická komise při Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky, Programová rada Kunovského léta, Programová rada Slovákých slavností vína a otevřených památek, Přípravného výboru Rochus park apod.).
- V rámci plnění vládního usnesení „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu ČR“ provádí každoročně Slováké muzeum v Uherském Hradišti a jeho Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje pro Ministerstvo kultury ČR a Národní ústav lidové kultury ve Strážnici terénní výzkumy v úzké spolupráci s těmito obdobně zaměřenými krajskými institucemi:
 - kraj Jihočeský – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
 - kraj Jihomoravský – Masarykovo muzeum v Hodoníně
 - kraj Karlovarský – Krajské muzeum Cheb
 - kraj Královéhradecký – Muzeum východních Čech v Hradci Králové
 - kraj Liberecký – Muzeum Českého ráje v Turnově
 - kraj Moravskoslezský – Muzeum Těšínska
 - kraj Moravskoslezský – Muzeum Novojičínska
 - kraj Olomoucký – Vlastivědné muzeum v Olomouci
 - kraj Pardubický – Soubor lidových staveb Vysočina v Hlinsku
 - kraj Plzeňský – Vlastivědné muzeum dr. Hostaše v Klatovech
 - kraj Středočeský – Regionální muzeum v Kolíně
 - kraj Ústecký – Regionální muzeum v Teplicích
 - kraj Vysočina – Muzeum Vysočiny Třebíč
 - kraj Praha – Muzeum hlavního města Prahy.

4.2.3. Pomoc odborných pracovníků jiným subjektům

- Jednotlivá odborná oddělení spolupracovala či poskytovala **metodickou pomoc celkem 406 badatelům** (viz bod. 2.2), institucím, obcím, skupinám či souborům. Dlouhodobější metodická podpora byla poskytována formou konzultací a stáže ředitele Muzea Bojkovska v Bojkovicích.

4.2.4. Spolupráce s AMG ČR a RG ČR

- Odborní pracovníci pracovali v Senátu a 4 komisích AMG a ve 2 kolegiích a v Senátu RG. Dále viz bod 3.2.2.

4.3. Školení a kurzy

4.3.1. Školení a kurzy vlastní

- Uskutečnily se 2 dlouhodobé kurzy tradičních rukodělných technik (celkem 23 dvouhodinových lekcí pro 30 účastníků).
- Odborní i provozně správní pracovníci se po celý rok účastnili povinných i zdokonaňovacích školení a kurzů.

4.3.2. Školení, semináře a kurzy pořádané jinými subjekty

- Odborní pracovníci se zúčastnili celkem 11 konferencí a seminářů a 3 školení pořádaných jinými subjekty.

5. KULTURNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

5.1. Expozice

- Organizace spravovala ve sledovaném období celkem 10 stálých expozic, z toho 9 přístupných veřejnosti (Památník Velké Moravy v rekonstrukci).

5.2. Výstavy

- Slovácké muzeum uspořádalo v roce 2009 celkem 33 výstav, z toho 31 vlastních a 2 převzaté.

A. Výstavy vlastní:

Hlavní budova:

1. Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska (do 8. 3.).
2. Veteš nebo poklad? František Kretz a Slovácké muzeum (14. 5.–20. 9.).
3. Antika. Ke kořenům Evropy (26. 11.–14. 3. 2010).
4. Karel Jerie, Lovci dinosaurů, výstava k LFŠ (26. 7.–20. 9.).
5. Šustí, které šustí, (6. 4.–3. 5.).

Galerie SM:

6. Vánoce v galerii aneb Půjdem spolu do Betléma, mezinárodní výstava betlémů (do 18. 1.).
7. Mikuláš Axmann, Kamenná okna (5. 3.–18. 5.).
8. Vratislav Schilder, Život s loutkami (11. 6.–13. 9.).
9. Výpravy za dobrodružstvím se Zdeňkem Burianem (15. 10.–24. 1. 2010).
10. Ludmila Kovářiková, Hledání monumentu, výběr z keramické tvorby (do 18. 1.).
11. Svatopluk Slovenčík, obrazy, kresby, objekty (5. 3.–18. 5.).
12. Petra Seidlová, obrazy, kresby (25. 6.–13. 9.).
13. Návraty IV, výstava pedagogů SUPŠ v Uh. Hradišti k 70. výročí založení školy (15. 10.–3. 1. 2010).
14. Česká bible v průběhu staletí (do 18. 1.).
15. Wroclavský bronz, J. D. 1937, M. D. 1969, M. S. 1979 (5. 3.–18. 5.).
16. Jiří Hudeček, obrazy, kresby (25. 6.–2. 8.).
17. Medailérská sbírka a výsledky 10. ročníku Mezinárodního symposia lité medaile, plakety a drobné plastiky v Uherském Hradišti (15. 8.–13. 9.).

Letecké muzeum Kunovice:

18. Namaluj letadlo, výstava dětských kreseb (17. 5.–31.10.).
19. „Černá skříňka“ aneb Nezbytné vybavení letadel (10. 9.–31. 10.).

Ostatní:

Státní zámek Buchlovice:

20. Rok ve Vlčnově (29. 5.–4. 10.).

Uherské Hradiště; Slovácké divadlo, kavárna Portál a Jiné Cafě – výstavy k LFŠ:

21. Tomáš Kučerovský, ToyBox (24. 7.–2. 8.).
22. Jiří Zimčík, Čistý průřez (24. 7.–2. 8.).
23. Jaromír Plachý, Koule a krychle na filmovce (24. 7.–2. 8.).

Hotel Mlýn Velehrad:

24. Opus Velehradensis, Otmar Oliva, Jiří Rohel (5. 9.–30. 9.).

Parlament ČR, Praha:

25. Opus Velehradensis, Otmar Oliva, Jiří Rohel (12.–27. 11.).

Galerie Dolmen Brno:

26. Zdeněk Tománek, Nechci v kleci (11. 2.–29. 3.).

Horácká galerie v Novém Městě na Moravě:

27. Ludmila Kováříková, Hledání monumentu (23. 4.–30. 6.).

GVU Hodonín:

28. Zdeněk Tománek (23. 4.–30. 6.).
29. Ludmila Kováříková, Hledání monumentu (17. 7. –31. 8.).

Galerie Gou v Kroměříži:

30. „11×3“ (25. 8.–30. 9.).

Brusel:

31. Velká Morava (květen).

B. Výstavy převzaté:

Hlavní budova:

32. Doteky Orientu (2. 4.–18. 5.).
33. Bedřich Hrozný, život a dílo (28. 5.–6. 7.).

5.3. Přednášky pro veřejnost

- Odborní pracovníci uskutečnili celkem 70 odborných přednášek (z toho 3 pro handicapované posluchače) pro 2 440 osob, z toho 722 dětí a mládeže.
- A) Přednášek v objektech vlastní instituce bylo realizováno celkem 9 pro 268 osob, z toho 40 mládeže.
- B) Přednášek mimo objekty vlastní instituce bylo realizováno celkem 61 pro 2 172 osob, z toho 682 dětí a mládeže.

5.4. Odborné výklady ve výstavách a v expozicích

- Ve výstavách a expozicích bylo uskutečněno celkem 64 odborných výkladů pro 1 747 osob, z toho 696 dětí a mládeže.

5.5. Doplnkové kulturní akce a programy

- Muzeum uspořádáno celkem 7 kulturních akcí a programů, z toho 3 loutková divadla pro 297 osob (253 dětí a 44 dospělých), vyhodnocení a vyhlášení výsledků dětské soutěže Namaluj letadlo (39 osob), 1 cyklovýlet (26 osob) a 2 koncerty (Muzeum plně tónů a Rockové koledování u stromečku pro 166 osob).

5.6. Zájmové aktivity (kluby, spolky)

- Organizace spolupracovala s Muzejním spolkem v Uherském Hradišti (cca 100 členů) včetně pořádání společných akcí – 3 přednášky, 8. ročník cykloturistických výletů Se Slováckým muzeem za poznáním památek regionu, digitalizace archivních historických filmů.

5.7. Spolupráce se zahraničím

- Slovácké muzeum spolupracovalo celkem s 8 zahraničními partnery (OKIS Wroclaw, NBS-MMM Kremnica, Városi galéria Nyíregyháza – partneři 10. roč. Mezinárodního symposia lité medaile, plakety a drobné plastiky; Město Krakov a Fond vizuálních umění partneři výstavy – V. Vaculka, V. Vašíček, M. Tichý; Holíč – partner výstavy Tereziánský řemeslný dvůr a Fr. Lotrinský, Krajská knihovna Trenčín a Centrum tradiční kultury Myjava – partneři projektu Lidové pálenice na moravsko-slovenském pomezí).

5.8. Spolupráce s jinými kraji

- V rámci plnění vládního usnesení „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“ provádí každoročně Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a jeho Centrum péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje pro Ministerstvo kultury ČR a Národní ústav lidové kultury ve Strážnici terénní výzkumy v úzké spolupráci s těmito obdobně zaměřenými krajskými institucemi:
- kraj Jihočeský – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích,
- kraj Jihomoravský – Masarykovo muzeum v Hodoníně,
- kraj Karlovarský – Krajské muzeum Cheb,
- kraj Královéhradecký – Muzeum východních Čech v Hradci Králové,
- kraj Liberecký – Muzeum Českého ráje v Turnově,
- kraj Moravskoslezský – Muzeum Těšínska,
- kraj Moravskoslezský – Muzeum Novojičínska,
- kraj Olomoucký – Vlastivědné muzeum v Olomouci,
- kraj Pardubický – Soubor lidových staveb Vysočina v Hlinsku,
- kraj Plzeňský – Vlastivědné muzeum dr. Hostaše v Klatovech,
- kraj Středočeský – Regionální muzeum v Kolíně,
- kraj Ústecký – Regionální muzeum v Teplicích,
- kraj Vysočina – Muzeum Vysočiny Třebíč,
- kraj Praha – Muzeum hlavního města Prahy.

5.9. Spolupráce kulturních PO Zlínského kraje

- Průběžná konzultační činnost se všemi krajskými kulturními organizacemi.
- Příprava společné výstavy „Jindřich Štrajt“ s Muzeem Kroměřížska v Kroměříži.
- Účast v nákupní komisi pro sbírkotvornou činnost v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně.
- Účast v krajské sekci Asociace muzeí a galerií České republiky.

5.10. Návštěvnost muzea

Návštěvnost podle jednotlivých objektů včetně výstav a kulturních akcí – 73 302 návštěvníků.

Návštěvnost podle jednotlivých výstav a kulturních akcí – 106 206 návštěvníků.

Slovácké slavnosti vína a otevřených památek v Uherském Hradišti – kulturní program na nádvoří Galerie Slováckého muzea.

Slovácké slavnosti vína a otevřených památek v Uherském Hradišti – tradiční jarmark před hlavní budovou Slováckého muzea.

6. EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

6.1. Vlastní ediční činnost

- **Vydáno celkem 6 publikací:** společenskovědní sborník Slovácko 2008 (zařazen do recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR); redakčně byl připraven sborník Slovácko 2009; Mezinárodní sympozium lité medaile, plakety a drobné plastiky; František Kretz (1859–1929) – sběratel, národopisec, novinář; Lidové stavby známé neznámé – Zlínsko; Průvodce Leteckým muzeem Kunovice – anglicky. Ve spolupráci s městem Uherské Hradiště byla vydána publikace Mařatice – Vinohrady. Ze života vinařské dědiny. K výstavám bylo vydáno celkem 9 katalogů (Mikuláš Axmann, Wroclavský bronz, Svatopluk Slovenčík, Petra Seidlová, Jiří Hudeček, Vratislav Schilder, X. Mezinárodní medailéřské sympozium, Opus Velehradensis – znamení naděje, Vladimír Vašíček).

6.2. Odborné texty do publikací a periodik vydaných jinými subjekty

- Odborná oddělení publikovala výsledky svých výzkumů celkem v 131 příspěvcích, z toho **102 příspěvků do publikací a periodik vydaných jinými subjekty** (etnografie celkem 72, z toho 47 vydaných jinými subjekty; archeologie 9, z toho 8 vydaných jinými subjekty; historie celkem 41, z toho 40 vydaných jinými subjekty; umění 9, z toho 7 vydaných jinými subjekty).

6.3. Medializace instituce – propagace výstav a doplňkových akcí

- Odborná oddělení propagovala výstavy a doplňkové akce v celkem **309 příspěvcích**, z toho 201 novinových článků, 51 rozhlasových relací, 57 televizních vysílání. (Etnografie: tisk 17, rozhlas 18, TV 16; archeologie: tisk 25, rozhlas 4, TV 6; historie: tisk 36, rozhlas 10, TV 11; umění: tisk 38, rozhlas 16, TV 21; tiskový mluvčí: tisk 85, rozhlas 3, TV 3).

6.4. Spolupráce s odbornými a jinými periodiky (redakční rady)

- Členstvím a účastí na redakčních radách spolupracovala odborná oddělení se 5 periodiky (Etnografie Europae Centralis, Národopisný věstník, Zpravodaj města UH, Malovaný kraj, ZVUK), celkem 16 jednání redakčních rad.

7. ROZVOJOVÉ AKTIVITY

7.1. Zapojení do evropských (nejen strukturálních) fondů

- Norský finanční mechanismus – Rekonstrukce Památníku Velké Moravy ve Starém Městě (otevření leden 2010).
- Norský finanční mechanismus – Multimediální expozice Velká Morava (otevření leden 2010).
- Program přeshraniční spolupráce Česko–Slovensko – Muzeum lidových pálenic Vlčnov (otevření květen 2010).
- Visegrádský fond – Sympozium lité medaile, plakety a drobné plastiky (ukončeno).

7.2. Dotace jiných subjektů (např. ministerstva)

- Ministerstvo kultury ČR – Identifikace a dokumentace lidového stavitelství ve Zlínském Kraji – grantový úkol; dotace celkem 290 000 Kč.
- Ministerstvo kultury ČR – Identifikace a dokumentace lidového oděvu ve Zlínském Kraji – grantový úkol; dotace celkem 72 000 Kč.
- Ministerstvo kultury ČR – Veteš nebo poklad? František Kretz; dotace celkem 130 000 Kč.
- Ministerstvo kultury ČR – 10. ročník mezinárodního sympozia lité medaile; dotace celkem 80 000 Kč.

- Ministerstvo kultury ČR – ISPROFIN – Restaurování prvotisku Bible české; dotace celkem 99 000 Kč.
CELKEM – 671 000 Kč.

7.3. Přijaté dary – nefinanční

- od 41 dárců získala instituce do svých sbírek celkem 234 kusů předmětů, z toho 4 předměty od 1 dárců umění, 15 předmětů od 5 dárců historie a 215 předmětů od 35 dárců etnografie.

7.4. Finanční pomoc sponzorů

DARY A SPONZORSKÉ PŘÍSPĚVKY CELKEM – 641 500 Kč.

SLOVÁCKÉ MUZEUM ZÍSKALO V ROCE 2009 FORMOU DOTACÍ A SPONZORSKÝCH DARŮ CELKEM 1 312 500 Kč.

7.5. Příprava projektů a koncepcí

- Program přeshraniční spolupráce Česko–Slovensko, Trenčínský a Zlínský kraj v historických souvislostech (připravena studie a podklady pro žádost).
- Vybudování a zprovoznění zázemí Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského s předváděcím centrem, expozicí a výběrovou prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby a řemesel (připravena studie, realizace 2010–2011).
- Příklad Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví (III. etapa rekonstrukce a dostavby Památníku Velké Moravy ve Starém Městě – příprava investičního záměru a studie).
- Výstavba Muzea vinařství v přírodě Rochus (připravena ideová studie, probíhá studie proveditelnosti).
- Vybudování mezinárodní turistické stezky „Od Velké Moravy k počátkům české státnosti“ včetně jejího pilotního pracoviště (informačního centra) a obnovy jednotlivých archeologických lokalit (připraven projektový rámec a základní studie).

7.6. Plán rozvoje (investiční akce, neinvestiční akce)

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti má zpracován dokument – Koncepce činnosti a rozvoje organizace, který je každoročně aktualizován. Z tohoto materiálu vyjímáme nejdůležitější rozvojové akce:

7.6.1. Zlepšení podmínek pro sbírkotvornou činnost a péči o sbírkové fondy

Preventivní ochrana sbírkových předmětů před nepříznivými vlivy – vybavení nových i stávajících depozitářů monitorovací technikou a zařízením pro úpravu klimatických podmínek (zejména vzdušné vlhkosti).

Náklady: 1,2 mil. Kč.

Finanční zajištění: vlastní zdroje, ZK.

Partneři: –

Termín: 2008–2009.

Stav: splněno.

7.6.2. Záchrana – restaurování starých tisků a rukopisů

Náklady: 4,7 mil. Kč.

Finanční zajištění: ZK, MK.

Partneři: –

Termín: 2010–2020.

Stav: probíhá.

7.6.3. Navýšení finančních prostředků pro nákup sbírkových předmětů

Náklady: 0,8 mil. Kč/ročně.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: každoročně.
Stav: zatím neplněno.

7.6.4. Zlepšení podmínek, služeb a nabídek návštěvníkům

7.6.4.1. Vybudování Muzea lidových pálenic na moravsko-slovenském pomezí ve Vlčnově

Náklady: 1,8 mil. Kč.
Finanční zajištění: ZK, EU.
Partneři: – obec Vlčnov, Trenčianské múzeum, Centrum tradičnej kultúry Myjava.
Termín: 2008–2010.
Stav: v plnění, bude dokončeno 2010.

7.6.4.2. Vybudování a zprovoznění Centra péče o tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje s předváděcím centrem, expozicí a výběrovou prodejnou předmětů lidové rukodělné výroby a řemesel

Náklady: 3,6 mil. Kč.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: 2009–2011.
Stav: v přípravě, realizace 2010–2011.

7.6.4.3. Vybudování nové moderní stálé národopisné expozice Slovácko v hlavní budově muzea včetně jejího vybavení multimediální technikou (slavnostní otevření ke 100. výročí založení muzea)

Náklady: 30 mil Kč.
Finanční zajištění: ZK, EU.
Partneři: –
Termín: 2010–2012.
Stav: v přípravě.

7.6.4.4. Vytvoření lektorského oddělení s náplní vzdělávacích a tvořivých programů pro děti i dospělé pověřeného propagačním stykem s veřejnými sdělovacími prostředky, školstvím a širokou veřejností

Cílem je zpracovávání, nabízení a realizace programů pro nejrůznější věkové kategorie a skupiny (např. rodinného typu) s nezbytnou dokumentací, prezentací, propagací a vyhodnocováním.

Náklady: mzda pro dva pracovníky VŠ a SŠ pedagogického směru.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: od 2009.
Stav: zatím neplněno.

7.6.4.5. Rekonstrukce Památníku Velké Moravy (I. etapa), výstavba nové multimediální expozice (II. etapa) a přístavba Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví (III. etapa)

Náklady: 87 mil. Kč.
Finanční zajištění: ZK, EU, Norské fondy.

Partneři: Moravské zemské muzeum v Brně.
Termín: 2008–2011.
Stav: I. a II. etapa dokončena, III. etapa v přípravě.

7.6.4.6. Vybudování stálé vstupní expozice v Leteckém muzeu Kunovice

Náklady: zatím nevyčísleny – investorem bude Město Kunovice.
Finanční zajištění: město Kunovice, EU.
Partneři: Slováký aeroklub.
Termín: 2010–2012.
Stav: zpracována úvodní studie.

7.6.4.7. Příprava a realizace výstavby Muzea Velké Moravy v Uherském Hradišti-Sadech

Náklady: 200,0 mil. Kč.
Finanční zajištění: město Uherské Hradiště, EU.
Partneři: –
Termín: 2010–2014.
Stav: v přípravě.

7.6.4.8. Příprava a realizace výstavby Muzea v přírodě Rochus

Náklady: 150,0 mil. Kč.
Finanční zajištění: město Uherské Hradiště, EU.
Partneři: soukromé společnosti.
Termín: 2007–2012.
Stav: zhotoven ideový záměr a studie, studie proveditelnosti v přípravě.

7.6.4.9. Vybudování požárního únikového východu z výstavních sálů hlavní budovy

Náklady: 1,5 mil. Kč.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: 2007.
Stav: splněno v roce 2007.

7.6.4.10. Vytvoření koncepce prezentace a propagace Slovákého muzea a její aplikace v praxi

Náklady: 120 tis. Kč / první rok.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: od 2008.
Stav: splněno, každoročně aktualizováno.

7.6.5. Provázání činnosti instituce s cestovním ruchem

7.6.5.1. Vybudování mezinárodní turistické stezky „Od Velké Moravy k počátkům české státnosti“ včetně jejího pilotního pracoviště (informačního centra) a obnovy jednotlivých archeologických lokalit

Náklady: 14 mil. Kč.
Finanční zajištění: ZK, EU.
Partneři: Moravské zemské muzeum v Brně, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Trenčínský samosprávný kraj (Slovensko), správci jednotlivých archeologických lokalit.
Termín: 2010–2012.
Stav: v přípravě, zhotovena studie.

7.6.5.2. Aktivní účast na vytváření dat o kultuře a jejich provázání se systémy v oblasti cestovního ruchu

Náklady: běžné provozní.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: KÚ ZK, subjekty cestovního ruchu.
Termín: průběžně.
Stav: plněno průběžně.

7.6.5.3. Aktivní spolupráce s Centrálou cestovního ruchu jihovýchodní Moravy

Náklady: běžné provozní.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: průběžně.
Stav: plněno průběžně.

7.6.5.4. Zvyšování kvality koncepce prezentace a propagace instituce a její naplňování v praxi

Náklady: běžné provozní.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: průběžně.
Stav: plněno průběžně.

7.6.5.5. Vytvoření nové interaktivní webové prezentace Slováckého muzea

Náklady: 0,1 mil. Kč.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: –
Termín: 2007.
Stav: splněno v roce 2007, v roce 2009 došlo k další modernizaci prezentace (spuštění únor 2010).

7.6.6. Provázání činnosti instituce se školstvím

7.6.6.1. Vytváření výukových a motivačních programů pro školy prostřednictvím „Dětského centra Slováckého muzea“

Náklady: 0,2 mil. Kč/ročně.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: školská zařízení.
Termín: průběžně.
Stav: plněno průběžně.

7.6.6.2. Úzká spolupráce s městskými a krajskými odbory školství a kultury i vedením škol s cílem maximálního využití programové nabídky muzea dětem a mládeži a ovlivnění školních osnov základních a středních škol v daném směru

Náklady: běžné provozní.
Finanční zajištění: ZK.
Partneři: školská zařízení.
Termín: průběžně.
Stav: plněno průběžně.

7.6.7. Cílevědomá profilace vědecko-výzkumné činnosti instituce

7.6.7.1. Intenzivní činnost a naplňování cílů „Centra péče a tradiční lidovou kulturu Zlínského kraje“, „Archeologického centra Velké Moravy středního Pomoraví“ a „Centra lité medaile, plakety a drobné plastiky“ včetně metodické podpory odborné i laické veřejnosti

Náklady: 0,5 mil Kč/ročně.

Finanční zajištění: ZK, MK ČR.

Partneři: Národní ústav lidové kultury ve Strážnici, Moravské zemské muzeum v Brně, Asociace umělců medailérů Praha, Střední uměleckoprůmyslová škola v Uherském Hradišti.

Termín: průběžně.

Stav: plněno průběžně.

7.6.8. Hledání cest k vícezdrojovému financování projektů

7.6.8.1. Aktivní využívání a účast ve všech vhodných formách grantových, programových, fondových aj. nabídek s cílem vícezdrojového finančního zajištění strategických cílů instituce

Náklady: běžné provozní.

Finanční zajištění: ZK.

Termín: průběžně.

Stav: plněno průběžně.

7.6.9. Plán rozvoje organizace (kulturně – výchovné činnosti)

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti má zpracovány dokumenty – Koncepce činnosti a rozvoje organizace a Koncepce prezentace a propagace, které jsou každoročně aktualizovány. Tyto materiály obsahují rovněž dlouhodobější i roční plány kulturně-výchovné činnosti, která je následně implementována do elektronického plánu a kontroly činnosti jednotlivých úseků organizace.

8. OSTATNÍ ČINNOSTI

8.1. Řídící a kontrolní činnost

- Řídící a kontrolní činnost prováděna prostřednictvím operativních a periodických porad vedení (ředitel, vedoucí oddělení a samostatní pracovníci). Velmi účinným nástrojem řízení a kontroly je elektronický síťový podrobný plán činnosti instituce s přesným zadáním úkolu, termínu splnění a odpovědnosti, který je průběžně kontrolován po celý rok.

8.2. Provoz a údržba

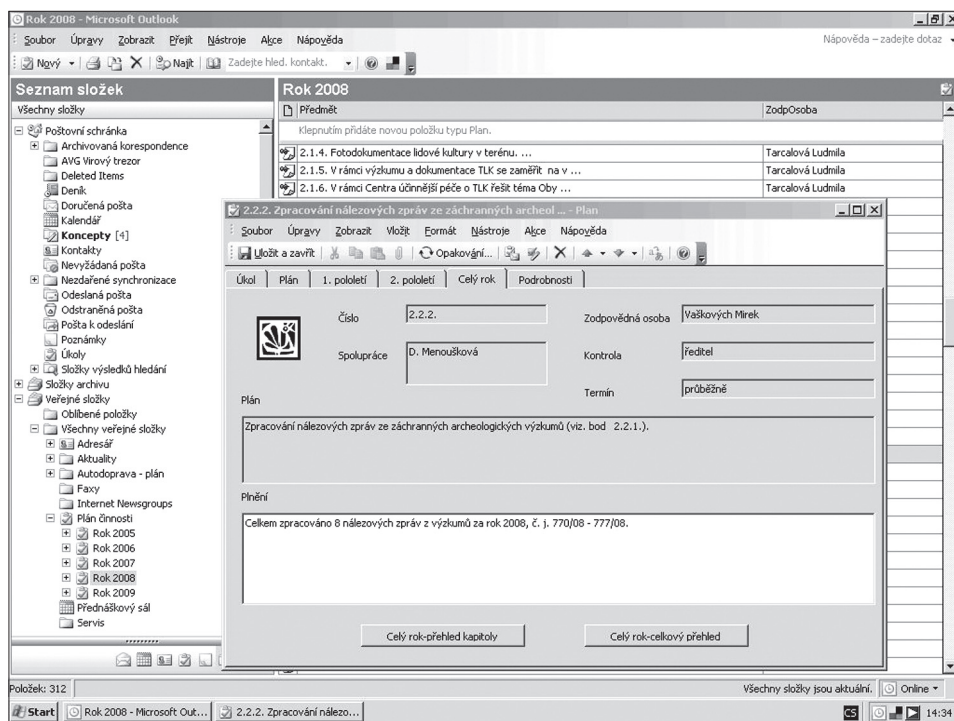
8.2.1. Provoz a údržba (včetně stavební)

V roce 2009 plnil provozní úsek úkoly stanovené plánem činnosti následujícím způsobem (uvádíme pouze nejdůležitější položky):

- pokračování rekonstrukce Památníku Velké Moravy ve Starém Městě včetně vybudování nové stálé multimediální expozice Velká Morava. Plánované dokončení – do 31. 12. 2009;
- zahájení přípravy vybudování Muzea lidových pálenic Vlčnov. Plánované dokončení – do 15. 5. 2010.

Rovněž byly průběžně prováděny pravidelné kontroly lokalit a objektů muzea včetně odstraňování zjištěných nedostatků. Dále byla bezproblémově zabezpečována běžná provozně – kontrolní činnost (autoprovoz, všestranná údržba, MTZ, nákupy ostatních pracovníků,

Ukázka stránky elektronického plánu a kontroly činnosti SM UH:

kontrola správnosti fakturace, nákupy cenin a PHM včetně evidence, sledování spotřeby energie, paliv, telefonních hovorů atd.).

8.2.2. Zabezpečovací systémy (EZS, EPS a PTV)

Referent elektronických požárních systémů, elektronických zabezpečovacích systémů a průmyslových televizí vedl ve sledovaném období veškerou agendu, sledoval termíny povinných revizí a kontroloval jejich řádné provedení, jednal se servisní firmou Security UH a policií, proškoloval pracovníky pověřené manipulací se systémy v jednotlivých objektech, průběžně objednával a kontroloval odstranění vzniklých závad na systémech, vedl knihu poplachů, kontrol napadených prostor, účastnil se výjezdů policie při vyhlášení poplachu apod.

8.2.3. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požární a civilní ochrana, ochrana životního prostředí

Všechny povinnosti organizace v oblasti BOZP, PO, CO a ekologie zajišťoval ve sledovaném období pracovník muzea – referent BOZP, PO, CO se smluvní účastí firmy BT SERVIS. Pracovník sledoval termíny a správnost plnění potřebných prací a prováděl základní kontrolní činnost (lékárničky, vybavenost hasicími přístroji, inventury a ochrana CO materiálu, vybavení ochrannými prostředky jednotlivce apod.). Další specializované úkoly (školení, revize, směrnice apod.) smluvně zajišťovala firma BT SERVIS. Všechny úkoly uvedené v plánu činnosti úseku na rok 2008 byly splněny.

8.3. Výpočetní technika – počítačové sítě (instalace, údržba, rozvoj), internet, www stránky, využívání e-mailu

Technik PC splnil v roce 2009 následující úkoly:

- pravidelně aktualizoval antivirový program na všech PC v instituci.
- zajistil odstranění veškerých vzniklých závad na PC, serveru a v síti.
- podle aktuální potřeby posiloval hardware zařízení.
- prováděl periodickou kontrolu legálnosti instalovaného softwaru (licenční doklady na jednotlivé produkty archivovány na oddělení dokumentace SM).
- všem pracovníkům poskytoval školicí a poradenskou činnost.
- aktualizoval harmonogram postupné obměny a vybavování instituce výpočetní technikou i softwarem.
- prováděl aktualizaci a rozšiřování stávajících webových stránek Slováckého muzea, podílel se na přípravě stránek nových.
- prováděl zálohování důležitých dat SM UH.
- prováděl kontrolu integrity databází programů BACH.

Současný stav vybavení Slováckého muzea výpočetní technikou je následující:

- **Hlavní budova:** PC – 16 kusů; notebook – 3 kusy; server – 2 kusy; tiskárna – 10 kusů; skener – 3 kusy; kopírka 2 kusy.
- **Galerie:** PC – 4 kusy; notebook – 1 kus; server – 1 kus; tiskárna – 3 kusy; skener – 1 kus; kopírka 1 kus.
- **Archeologické oddělení a přednáškové centrum:** PC – 4 kusy; notebook – 2 kusy; server – 0 kusů; tiskárna – 2 kusy; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů, multifunkční zařízení (tiskárna, skener, kopírka) – 1 kus.
- **Konzervační oddělení:** PC – 2 kusy; notebook – 1 kusů; server – 0 kusů; tiskárna – 1 kus; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů.
- **Památník Velké Moravy:** PC – 5 kusů; notebook – 0 kusů; server – 0 kusů; tiskárna – 1 kus; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů.
- **Letecké muzeum:** PC – 1 kus; notebook – 0 kusů; server – 0 kusů; tiskárna – 1 kus; skener – 0 kusů; kopírka 0 kusů.

Počítačová síť je vybudována v hlavní budově, v galerii, na detašovaném pracovišti Hradební a v objektu přednáškového centra s archeologickým oddělením. Internetové připojení hlavní budovy, galerie, pracoviště Hradební a přednáškového centra s archeologickým oddělením je zajištěno mikrovlnnou technologií. Instituce provozuje webové stránky s doménou www.slovackemuzeum.cz, elektronickou odbornou knihovnu s adresou <http://knihovna.slovackemuzeum.cz> a speciální oborové stránky www.medaile-uh.blog.cz. Má rovněž zastoupení na Facebook. Každý z pracovníků muzea má vlastní e-mailovou schránku. Ve všech pokladnách instituce je zavedena technologie PC pro prodej a tisk vstupenek a ostatního zboží.

9. PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti k 31. 12. 2009.

	Jméno a příjmení	pracovní pozice
1	Berková Kateřina	konzervátor
2	Bilíková Marie	dokumentátor
3	Bláhová Jaroslava	pokladní (Galerie Slováckého muzea)
4	Čevelová Květoslava	uklízečka
5	Dudová Magda	pokladní (Slovácké muzeum)
6	Floriánová Olga, Mgr.	etnograf

7	Frolcová Milada, PhDr.	historik umění
8	Frolec Ivo, PhDr.	ředitel
9	Habartová Romana, PhDr.	vedoucí etnograf
10	Hodonská Marie	uklízečka
11	Chvalkovský Ladislav	fotograf
12	Chvalkovský Ladislav	technik EZS, EPS, PTV
13	Chrástek Tomáš	archeolog
14	Jordán Michal	terénní technik archeologického výzkumu
15	Jordán Michal	správce počítačové sítě, technik
16	Kedroň Bohumil	pokladní (letecké muzeum)
17	Knot Augustin	průvodce, ostraha (areál lid. staveb Topolná)
18	Kolečkářová Radka	dokumentátor archeolog. úseku
19	Kondrová Marta, Mgr.	etnograf
20	Maňasová Zdenka	knihovnice /zástup za mateřskou dovolenou/
21	Marholtová Jolana	účetní /zástup za mateřskou dovolenou/
22	Martykánová Marie, Mgr.	historik umění
*23	Mátlová Iveta, Mgr.	knihovnice /mateřská dovolená/
*24	Menoušková Dana, Mgr.	archeolog /mateřská dovolená/
25	Mynář Vít	konzervátor
26	Peková Mária	pokladní (Slovácké muzeum)
27	Pelikánová Emilie	výtvarník
28	Pohlová Irena	uklízečka
29	Portl Pavel, Mgr.	historik
30	Raštica Bernard	údržbář, výstavář
31	Rašticová Blanka, PhDr.	vedoucí historik, zástupce ředitele
32	Richter Zdeněk	údržbář, výstavář
33	Severin Jiří, Mgr.	projektový manažer
34	Směřička Ludvík, ing.	pokladní (letecké muzeum)
35	Sovišová Dagmar	účetní
36	Strachotová Eva	uklízečka
37	Stýskal Zdeněk	údržbář, výstavář
38	Stýskal Zdeněk	referent BOZP, PO, CO
39	Šebková Veronika	pokladní (Galerie Slováckého muzea)
40	Štefánková Ludmila	konzervátor
41	Taláková Zdeňka	provozní, asistentka ředitele
42	Tarcalová Ludmila, PhDr.	etnograf
43	Vaškových Miroslav, Mgr., PhD.	vedoucí archeolog
44	Zemánková Helena	dokumentátor
45	Zpěváková Jitka	vedoucí ekonom

SOUČASNÝ STAV PŮVODNÍHO VESNICKÉHO STAVITELSTVÍ V OBLASTI VALAŠSKOKLOBOUČKA NA PŘÍKLADU OBCÍ ŠTUDLOV, STŘELNÁ, FRANCOVA LHOTA A VALAŠSKÁ SENICE

Olga Floriánová, Slováké muzeum, Uherské Hradiště

Slováké muzeum v Uherském Hradišti od roku 2007 pracuje na realizaci několikaletého grantového úkolu *Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji*, v jehož rámci tým řešitelů provádí terénní výzkum dochovaných lidových objektů v obcích jednotlivých okresů Zlínského kraje. Každý rok je takto zdokumentován jeden okres. V roce 2009 se výzkum soustředil na obce okresu Vsetín, a z nich se tento příspěvek zaměřuje konkrétně na obce z oblasti Valašskokloboučka – Študlov, Střelnou, Francovu Lhotu a Valašskou Senici ležící u hranice se Slovenskem, v údolích mezi hřebeny Bílých Karpat, podél místních vodních toků. Celková architektonická struktura zkoumaných obcí je již velmi výrazně a negativně poznamenána novodobou výstavbou obytných domů, většinou patrových, které nemají žádnou návaznost na tradiční místní stavební kulturu a jejich nevhodné tvarosloví, hmotová předimenzovanost a stále více se šířící nepatřičná křiklavá barevnost fasád působí v přírodních krajinných rámcích těchto obcí velmi rušivě. V podstatě zůstává zachována jen urbanistická struktura vesnic, jejichž podoba je determinována především hornatým přírodním prostředím. Typologicky se řadí k valašským řadovým vsím s uvolněnou zástavbou samostatně stojících domů. Soustřeďuje se zvláště podél místních údolních vodních toků a od nich se nepravidelně, podle konfigurace terénu, zvedá do bočních svahů. Tuto základní strukturu doplňují pasekářské usedlosti roztroušené v hornatém katastru obcí.

V uvedených lokalitách přesto zůstal zachován nevelký počet objektů původního vesnického stavitelství,¹ někde více jinde méně. Ty však již neudávají zástavbě charakteristický ráz. Typově se nejvíce udržely hospodářské stavby, především stodoly a chlévy, které i v současné době nacházejí druhotné využití, hlavně jako skladovací prostory. V některých případech zůstávají hospodářské stavby zachovány v původní podobě, přestože obytné domy, k nimž náležely, jsou již přestavěny nebo je nahradily novostavby.

Původní charakter zdejší architektury byl obdobný jako v ostatních obcích jižního Valašska. Hlavním stavebním materiálem bylo dřevo z okolních lesů – smrk, popř. jedle.² Jak dokládají mapy stabilního katastru, v uvedených obcích ještě v roce 1828–1929 byly všechny, kromě ojedinělých výjimek obvykle budov veřejných, stavby dřevěné.³ S postupujícími společenskými změnami, které přinášely i nové stavební inovace, zvláště v první polovině 20. století, byly dřevěné stavby nahrazovány zděnými.

Pro zdejší architekturu jsou charakteristické štítové orientované usedlosti se štíty svísele bedněnými deskami, často zdobně lištovanými, někdy je plocha desek natírána bílým vápnem, které působilo jako konzervační a ochranný činitel.⁴ Výjimečně se na vnitřní ploše okřídli uplatňuje malba rostlinného ornamentu (např. Francova Lhota čp. 37). Střechy jsou sedlové s pevnou střešní krytinou – pálenou falcovkou nebo velmi často s plechem. Štítové průčelí chrání úzká podlomenice tvořená jednou až dvěma řadami střešních tašek, nebo může být rovné, bez podlomenice. Dřevěné konstrukce staveb jsou budovány z rovně tesaných trámů vázaných na rybinu, bez přečnívajících zhlaví. Spáry jsou obvykle utěsněny mechem nebo i hliněnou vymazávkou a lištováním upevněným dřevěnými kolíčky. V ojedinělých případech je roubená konstrukce domu schována pod hliněnou omítkou (např. Študlov čp. 40).

Dvě členěná okna, někdy pouze jedno, od světnice jsou zasazená ve štítovém průčelí, jedno v boční stěně ode dvora. Další okno osvětluje kuchyni, a je tedy zabudováno ve střední části vnější podélné stěny domu. Menší okna od komory či chlévů jsou umístěny v podélné vnitřní straně domu, vedou do dvora. Vchod do domu se nachází ve střední části podélné strany domu, který pod jednou střechou zahrnuje obytnou část i za ní situované chlévy přístupné samostatným vchodem ze dvora.

Vnitřní dispozice chalup je nejčastěji trojdílná – světnice, síň, komora, ze síně bývá ještě vyčleněna samostatně kuchyně (původně černá kuchyně) nebo celý prostor síně je přeměněn v kuchyni. Dále následují pod jednou střechou chlévy nebo chlív, popřípadě i malá kůlna nebo *dřevárka*. Ojedinele zůstala zachována dvojdílná dispozice domu – světnice a síň s vyčleněnou kuchyňkou. Pod jednou střechou dále chlív, který je však přístupný samostatně, není propojen s obytnou částí (např. Študlov čp. 23). Vstupuje se do síně či kuchyně umístěné ve střední části domu. Z ní se napravo vchází do světnice orientované v uliční štítové straně, napravo se ze síně vstupuje do komory a naproti vchodovým dveřím bývá situován vchod do samostatně vyčleněné kuchyně. Obvyklé je dřevěné schodiště na půdu ukotvené v síni při stěně od komory.

Nejběžnější formou otopného systému je kombinace kachlového sporáku v kuchyni, který je obvykle zabudovaný do prostoru dříve otevřeného ohniště, a z druhé strany stěny, ve světnici, umístěných kachlových kamen s vyzděným nízkým tělesem pece. Jinde i tento vývojový pozůstatek tradičního způsobu vytápění zanikl, byl nahrazen plechovým sporákem a kamny na tuhá paliva. Podlahu tvoří dřevěné palubky, stropy zůstávají obvykle zachovány trámové se záklopem. Na hlavním trámu – roštu, bývá někdy uvedena datace zbudování chalupy.

Dalším charakteristickým konstrukčním prvkem u některých zachovalých původních staveb zkoumaných obcí je tzv. podsíní či podsíněk, místně zvaný i *gánek*. Podsíní bývá přistavěna k podélné, dvorové straně domu. Její funkce byla především komunikační a ochranná. Umožňovala obyvatelům usedlosti obsluhu chlévů bez vystavení se nepříznivým povětrnostním vlivům a zároveň i z jedné strany chránila konstrukci dřevěné stavby a zateplovala ji. Podsíně se budovaly ze dřeva, v podobě lehké konstrukce bedněné z desek, kryty byly přetažením střechy domu nad tuto konstrukci. Nejčastěji byla podsíní uzavřená, ale mohla být i polootevřená. Světlo dovnitř prostupovalo několika vsazenými okny či spíše většími prosklenými otvory. V prostoru podsíně mohly být situovány také menší ze dřeva roubené objekty, jako např. drobné krmníky pro vepře, kurníky pro slepice nebo i suchý dřevěný záchod. Využívala se také k ukládání či odložení různých předmětů – náradí, nádob apod. Podsíně ve zděné podobě se budovaly později i u mnohých nových, zděných staveb, které byly sice postavené z cihel – materiálu pro tuto oblast netradičního, ale do určité míry a mnohdy v pozměněné podobě stále ještě přebíraly některé zažitě konstrukční prvky z předešlé vývojové etapy místního stavitelství.

Hospodářské objekty

Součástí dvora jsou také samostatně stojící hospodářské objekty, které mohou být situovány v různé pozici k obytnému domu nebo k sobě navzájem. Stavby zde byly volně uspořádány v tzv. hromadném typu zástavby otevřeného dvora. Patří sem především příčně průjezdné stodoly budované ze dřeva buď roubenou technikou, nebo později sloupkové konstrukce pobité deskami. K dalším hospodářským zde zastoupeným stavbám patřily různé kůlny, *dřevárky*, méně často, spíše výjimečně, samostatně stojící komory. Ty v této oblasti byly spíše součástí obytného domu, někdy se vyčleňovaly dělením jiných prostor. Svažitosti terénu se využívalo také k budování nadsklepních staveb – kůlen, seníků apod.

Sakrální stavby

Dalšími typy místního původního stavitelství jsou drobné sakrální objekty, kterých se v obcích této oblasti nevyskytuje mnoho a nevynikají ani typovou pestroostí, na rozdíl na-

příklad od sousedního Slovácka, kde lze najít v katastru téměř každé obce množství těchto církevních památek – boží muka, bohatě zdobené kaple, kapličky, zvonice, kříže kamenné, kovové i dřevěné, svaté obrázky, nákladné kamenné plastiky svatých apod. V oblasti Valašska byla situace v tomto směru zcela jiná. Chudé majetkové poměry většiny místních obyvatel zřejmě nedovolovaly budování ani velkého počtu sakrálních památníků ani jejich nákladnost. Není možné na Valašsku opomenout ani značný vliv nekatolických náboženství.⁵ V současné době se dochovaly kamenné kříže, zvonice a ojediněle svaté obrázky zavěšené na kmenech stromů. Původně se budovaly především kříže i zvonice dřevěné, až v pozdějším období, kdy se zlepšila socio-ekonomická situace zdejších obyvatel, je nahradily objekty zděné či kamenné. Více se jich nachází spíše v horách, mimo zástavbu obce a vzdáleně od ní (např. v okolí Študlova), což zřejmě souvisí s pohybem obyvatel v okolní krajině, lesích, které skýtalý množství nebezpečných situací. Kříže většinou vznikaly v místech, kde došlo k nějakému neštěstí nebo, kde se mohlo stát a jako zázrakem bylo odvráceno.

Ostatní objekty

K jiným drobným objektům, jež dotvářejí charakteristickou podobu obcí, je třeba uvést především tradiční dřevěné formy hrazení pastvin v jejich katastrech. Dalšími takovými objekty jsou například drobné dřevěné včelíny v ovocných zahradách, které obklopují usedlosti.

Študlov

Nejjihněji je ze zkoumaných lokalit položena obec Študlov. Rozkládá se v malebné kotlině mezi vrchy Bílých Karpat, kolem potoka Dúbravka a jeho přítoků. Zástavba má charakter řadové valašské vsi s domy stojícími samostatně nedaleko od sebe. Směrem do svahů se zástavba stává více nepravidelnou a vzdáleně od obce se nachází i několik pasekářských usedlostí. Původní dřevěný ráz zdejší architektury dnes již úplně potlačily novodobé zděné domy zcela odtažitě od místního tradičního stavitelství. Přitom ještě před rokem 1948 zde byla podle dobových zpráv většina staveb dřevěných.⁶

Přes uvedenou skutečnost se ve Študlově zachovalo několik objektů, které jsou dokladem zdejší původní dřevěné stavební tradice. Některé z nich se nachází na pasekách, přestože pasekářská zástavba již většinou slouží k rekreačním účelům. Její architektonický vzhled či úprava kolem domů je touto skutečností do určité míry poznamenána. Příkladem takové pasekářské usedlosti je chalupa čp. 103. Ačkoli z podélné strany je opatřena nově zbudovaným dřevěným podsínkem natřeným novodobými laky a opatřeným okny s truhlíky květináčů, v dřevěném štítě je nově vsazeno podélné okno od podkroví a plocha dvora je vysazena okrasným trávníkem a rostlinami, pořád si celkově tato usedlost zachovává svůj původní ráz. Je velice malebně začleněná do krajiny, stojí na okraji lesní cesty, své štítové průčelí ukrývá pod vzrostlou, rozkošatělou hruškou, předzahrádka i boční část dvora je lemována tradičním plaňkovým plotem. K zástavbě dvora, kromě jednotného štítového domu, patří v zadní části kolmo k domu stojící dřevěná stodola bedněná deskami na sloupkové konstrukci. Za domem se rozprostírá ovocný sad, který končí na okraji začínajícího lesa. Celý dojem je umocněn nádhernými výhledy do krajiny. Samotný dům je roubené konstrukce z rovně tesaných trámů vázaných na *rybinu*. Ve štítovém průčelí jsou vsazena dvě šestitabulková okna lemována ozdobně profilovanými dřevěnými lištami. Štítovou stěnu kryje úzká předsazená podlomenice z jedné řady střešních tašek. Samotný štít je tvořen svisle bedněnými deskami a je zdobně proveden svrchním svislým a horizontálním přelištováním spár, které tak vytváří svislé plastické obdélníky. Uprostřed něj je vsazeno malé podélné okno. Ozdobné lištování štítu je zvýrazněno světle žlutou barvou na hnědém podkladě plochy bednění. Podélná strana domu se ukrývá pod nově zbudovanou podsíní. Střecha je sedlová, nově pokrytá pálenými taškami – falcovkami.

K novějším dřevěným stavbám lze zařadit roubenou usedlost čp. 110 postavenou v roce 1933. Zajímavá je svou trojdílnou dispozicí s chlévem, do něhož je vklíněná malá komora.

Roubená stodola u chalupy
čp. 23, Študlov.

Tzv. Rutovský kříž z roku
1869 v pasekářské krajině
Francovy Lhoty.

Dřevěný včelín, Valašská
Senice.

Pasekářská usedlost
čp. 103, Študlov.

Krajinný ráz v okolí pa-
sek, pohled do krajiny od
čp. 103, Študlov.

Provedení štítového prů-
čelí pasekářské usedlosti
čp. 103, Študlov.

Paralelně s domem stojí dřevěná desková stodola. Celou usedlost zbudoval její původní majitel, povoláním tesař.

Dosud k drobnému hospodaření je využívaná dřevěná roubená usedlost čp. 23, jejíž štítové průčelí je opatřeno dvěma dvoudílnými kastlovými okny a jednoduchým bedněným štítem, v jehož horní části je vyřezán ozdobný větrací otvor ve tvaru hvězdice. Štít od průčelní stěny odděluje úzká předsazená podlomenice. Sedlová šindelová střecha, z níž vystupuje vysoký zděný komín, je kryta z vnější strany plechem. Dům je dvojdílný, v přední části se světnici a síní za ní, přes kterou se do domu vstupuje a z níž se vyčlenila v zadní části malá kuchyně. Vnější konstrukce domu je provedena z poměrně masivních, hrubých trámů. Podobně hrubým, archaickým dojmem působí i vstupní svlakové dveře zasazené do masivních trámů ostění. Zavírání dveří je zajištěno pouze jednoduchou kovovou petlicí. Samotná konstrukce domu zjevně dokládá, že jde o původní dvojdílný dům. Zjevně teprve dodatečně byla k této dvojdílné dispozici přistavěna samonosná konstrukce chléva a *dřevárky*. Tento fakt dokládá konstrukce zadní štítové stěny s dřevěným bedněným střešním štítem, který se tak při přístavbě hospodářské části ocitnul uprostřed domu – mezi síní a chlévem. Zadní střešní štít je zcela patrný ze síně, kde zůstal ponechán otvor na půdu nad obytnou částí, na níž se vystupuje po zde opřeném dřevěném žebříku. Stejně tak je otvorem ze síně patrná i zachovaná původní střešní krytina – šindel, který je z vnější strany schován pod plotnami plechu. Dokladem, že obytný dům a hospodářská část jsou původně dvě samostatné stavby, je i z vnějšku zřejmý výškový rozdíl jejich střech a různý druh použité krytiny. Zadní část střechy nad chlévy je pokrytá taškou, nad obytným domem šindelem a nyní plechem. Tato skutečnost je patrná také z tektoniky obvodových stěn, kde je zjevné navázání přístavby na původní konstrukci domu pomocí stěnového sloupku, který obě stavby propojuje. Původní dvojdílný dům čp. 23 je doložen na mapách stabilního katastru obce Študlov z roku 1828.⁷ Dnes se pod jednou střechou s obytným traktem nachází za síní situovaný chlév, přístupný samostatným vchodem z podsíně, za ním pak v jedné osově linii následuje *dřevárka*, která má jen částečný povalový strop, volným otvorem se po žebříku vystupuje na půdu nad chlévem. Podélná strana domu je opatřena dřevěným podsíňkem – *gánkem*, který chrání vstup do chléva se svlakovými dveřmi a zachovaným *stániskem* z půlkuláčů, chrání vstup do *dřevárky* a také do samotné obytné části. Na protější straně v *gánku* je situován drobný roubený krmník a nad ním kurník. Vedle něj je do konstrukce podsíně vsazen v místě nad hnojištěm, jak bývalo zvykem, dřevěný suchý záchod. K usedlosti patří také samostatně za domem stojící roubená stodola a k ní přistavěná kůlna, pod kterou je vyhlouben z kamene vyzděný sklep. Stavbu stodoly chrání vedle ní zasazený vysoký vzrostlý strom – hruška. Dvůr doplňují drobné objekty králíkáren a psí boudy. Kolem usedlosti jsou osázeny dnes již značně vzrostlé ovocné stromy. Dům byl trvale obýván do roku 1994. Hromadící se stavební materiál kolem domu a započatá zděná přístavba podsíně naznačují, že si usedlost pravděpodobně svůj tradiční ráz již dlouho neudrží.

Jinou pozoruhodnou dochovanou původní usedlostí je například usedlost čp. 96. Jde o roubenou štítově orientovanou stavbu. Její dispozice je trojdílná – světnice, kuchyně v původní síní a komora. V jedné ose za ní pak následuje chlév a kůlna. I zde je patrné navázání konstrukce roubení obytné části světnice s kuchyní přes stěnový sloupek na komoru a chlév. Velmi zajímavá je především vnitřní masivní konstrukce stěn komory a chlévů, které jsou v komoře vybudované z celých mohutných kuláčů, ve chlévě z přitesaných kuláčů. Oba prostory, ale zvláště komora tak působí velice robustním, archaickým dojmem.

Jednotná stavba domu má sedlovou střechu krytou eternitem. Celou podélnou stranu ze dvora chrání z desek bedněná podsíň, do jejíž konstrukce je zabudována soustava králíkáren, kurníku a suchého záchodu. Z masivního dřeva jsou také podlahy – *stániska* ve chlévě, který zůstal plně zachován s vnitřními předěly – *cárky* pro chovaná zvířata, a povalové stropy. Při vstupu na půdu překvapí povalová konstrukce stropu z mohutných kuláčových kmenů nad komorou. Vnitřní stěny obytné části domu jsou omítnuty hlínou a v komoře a kuchyni zalíčený světle modrou barvou. Světnice je vymalována dobově módním válečkovým vzo-

Pozemek pasekářské usedlosti čp. 103, Študlov.

Dvojdílný dům čp. 23, Študlov.

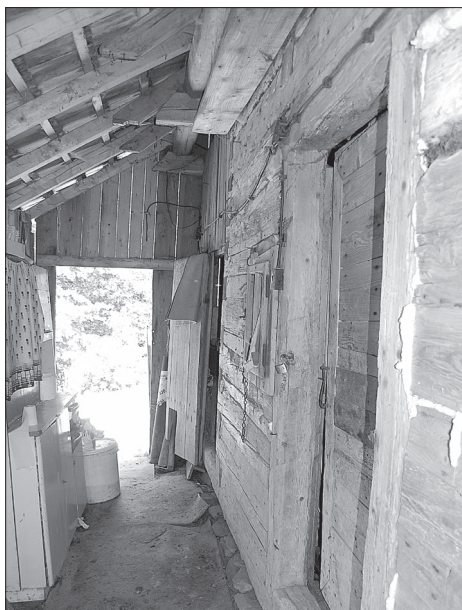

Dvůr usedlosti čp. 96 s podsíňkem po celé délce domu, Študlov.

Hrubé svlakové vchodové dveře do chalupy čp. 23, Študlov.

Podsň usedlosti čp. 23, Študlov.

Zařízení podsň se suchým záchodem, krmníkem a kurníkem nad ním v usedlosti čp. 23, Študlov.

rem. Vzácně se dochovalo vnitřní zařízení – v kuchyni kachlový sporák, ve světnici kachlová kamna a nábytek zhruba ze 30.–40. let 20. století. Zástavbu volně otevřeného dvora tvoří také velká desková stodola, u ní se nachází vysoká rozkošatělá lípa. Harmonii domu dotváří předzahrádka rámovaná plaňkovým plotem.

Za pozornost stojí i usedlost čp. 40, která sice dnes již velmi chátrá, ale pod opadávající omítkou se ukrývá původní dřevěná roubená konstrukce trojdílného domu, který uvnitř, pod již pomalu se bortícím stropem, zachoval tradiční vybavení s kachlovým sporákem i původním nábytkem a nádobím.

Ze sakrálních staveb lze uvést novou kapli sv. Matouše, zděnou zvoničku s kaplí zasvěcenou P. Marii Hostýnské, několik křížů a nově zhotovený svatý obrázek P. Marie s dítětem zavěšený na kmeni stromu na pasekách.

Střelná

Leží v sousedství obce Študlov v podobném krajinném prostředí, v údolí potoka Střelena, mezi svahy Bílých Karpat. Příhraniční obcí prochází hlavní silniční tah na Slovensko. Kolem něj je soustředěna dnes již téměř zcela novodobá zástavba, přestože

Trojdílná usedlost čp. 96,
Študlov.

Podsín chalupy čp. 96,
Študlov.

Kuchyně usedlosti čp. 96,
Študlov.

Detail roubení masivními kuláči v komoře usedlosti čp. 96, Študlov.

Stodola ve dvoře usedlosti čp. 96, Študlov.

Podélná strana roubené, omítnuté usedlosti čp. 40, Študlov.

ještě v roce 1948 zde bylo zaznamenáno 45 % dřevěných usedlostí, dřevěných stodol dokonce 75 %.⁸

V současnosti zůstalo zachováno jen několik málo tradičních dřevěných staveb, jako například památkově chráněná roubená, dvojdílná usedlost čp. 18. V těsné návaznosti a v jedné osově líní za ní ji, pohledově zvláště z jedné strany, hyzdí nepatřičná, hmotově předimenzovaná stavba rodinného domu. Paralelně s chalupou stojí dřevěná roubená stodola, z části podsklepená z kamene zděným sklepem. Těsně za ní navazuje seník sloupkové konstrukce pobité deskami.

V nedalekém sousedství tohoto souboru staveb se nachází výjimečný, památkově chráněný sakrální objekt, a to roubená zvonice z roku 1837.

Francova Lhota

Francova Lhota představuje dlouhou řadovou ves, jejíž zástavba se vine kolem potoka Senice a průběžné místní komunikace, v podstatě se téměř propojuje se zástavbou sousední obce Valašská Senice. Další formu zdejší zástavby představují pasekářské usedlosti roztroušené ve vzdálenějších polohách katastru obce, na horských svazích Bílých Karpat. V celkovém rázu lokality již většinou převládají sem velice nevhodné patrové novostavby, přitom podle dobových dokladů bylo v obci přibližně v polovině 20. století ještě 40 % dřevěných staveb.⁹ Některé z těchto dokladů místní stavební kultury zůstaly však dosud zachovány. Z pasekářských chalup si svůj původní ráz podržela například roubená usedlost čp. 150, k jejíž volné zástavbě dvora patří také velká stodola sloupkové konstrukce pobité deskami a nadsklepní roubený seník.

Z roubených usedlostí lze uvést například obývanou chalupu čp. 72 nebo další sezónně obývané stavení čp. 162 z roku 1920, jak uvádí datace na trámu. Patří k němu také roubená stodola a desková kůlna. K domu je nově z bílých cihel přistavěn podsíněk. Z něho se vstupuje do síně, z níž se vydělila kuchyně. Napravo se pod dřevěnými schody vedoucími na půdu vchází do komory a dveřmi nalevo do světnice. Předělením části komory si současní obyvatelé vytvořili sociální zařízení.

Ve svahu, těsně nad touto usedlostí, se zachovala další roubená chalupa čp. 66. V současnosti neobývaná, zachovává si proto z vnějšku i původnější ráz. Dispozice domu je dvojdílná – světnice a síň s vydělenou kuchyní. Vnitřní zařízení se prakticky nezachovalo. Podle sdělení majitele tu chalupa musela stát již koncem 19. století, neboť ji koupila matka jeho manželky, která se narodila v roce 1883.¹⁰ Potvrzuje to i mapa stabilního katastru z roku 1828, na které je chalupa již uvedena, ale pouze jako jednoduchý dvojdílný dům, bez další hospodářského zázemí a přístaveb.¹¹ O pravděpodobném stáří stavby napovídá i stav trámů roubené konstrukce, které nesou poměrně značné stopy po napadení dřevokazným hmyzem.

Ve štítovém průčelí stavby je situováno pouze jedno malé dvoudílné okno, které osvětlovalo spolu s dalším bočním šestitabulkovým oknem světnici. Štítovou stěnu chrání podlomenice, nad kterou se zvedá svisle bedněný štít ozdobně provedený překryvným lištováním. K původnímu dvojdílnému dřevěnému domu byla později přistavěna v jedné osově línii, pod jednou střechou, zděná světnička. Za ní v těsné návaznosti dále pokračuje dřevěná stavba kůlny. K podélné straně zadní, zděné straně domu je zbudován podsíněk, v němž je umístěn nízký roubený krmník a nad ním kurník pro slepice a suchý záchod. Dřevěná část je chráněná mírným přetažením střechy nad násep. Z druhé, vnější podélné strany domu, obracející se do ovocného sadu za ním, je přistavěna nízká kůlna sbitá z desek. Dům chrání u ní stojící vysoký a mohutně košatý jasan.

Spíše v chalupářském duchu jsou udržovány například roubené usedlosti čp. 48 nebo čp. 214 a mnohé další.

Z drobných sakrálních staveb lze uvést několik kamenných křížů. Se zajímavou legendou je spojen tzv. Rutovský kříž z roku 1869 stojící na polním rozcestí na Rutovských pasekách.

Památkově chráněná roubená zvonice z r. 1837 a kříž z r. 1859, Střelná.

Památkově chráněná usedlost čp. 18 se stodolami a nevhodnou přístavbou nového domu, Střelná.

Soustava částečně podsklepené stodoly, seníku a kůlny u usedlosti čp. 18, Střelná.

Roubená dvojdílná chalupa
čp. 66 z Francovy Lhoty.

Valašská Senice

Zástavba obce Valašská Senice má obdobný charakter jako Francova Lhota. Představuje ji rovněž dlouhá řadová valašská ves, která je vlastně pokračováním téže zástavby kolem potoka Senice a místní komunikace, obě obce jsou tak téměř spojeny v jeden dlouhý údolní sídelní pás, který na svém konci přechází v lesnaté údolí hraničních Bílých Karpat, zástavba Valašské Senice se zde doslova noří do lesnatého porostu. Doplňuje ji v jejím lesnatém horském katastru rozestá pasekářská zástavba. Ačkoli i tato obec ztratila svůj původní tradiční architektonický ráz, zachovalo se i zde několik, především roubených památek místní stavební kultury. V roce 1948 zde podle dobových pramenů bylo ještě 60 % objektů roubených ze dřeva a krytých šindelem i taškou.¹²

Za pozornost z místních dochovaných původních staveb stojí např. tzv. Michálkova chalupa čp. 132. Je působivá především svým situováním v mírném svahu nad cestou a kousek od lesa, v němž je tato část obce ponořena. K roubené štítové chalupě patří opodál paralelně s ní stojící, příčně průjezdná kamenná pilířová stodola s deskovými výplněmi, samostatně ve dvoře zbudovaný drobný dřevěný objekt malé kůlny, těsně provázané s králíkárnou, a bokem vnitřního prostoru dvora situovaný deskový seník. Celý široký prostor kolem usedlosti je směrem k cestě ohraničen plaňkovým plotem, který z ní vyděluje také plochu předzahrádky. Dům je trojdílný, komorového typu. Pod jednou střechou s obytným traktem zahrnuje i zachovalý chlév se samostatným vchodem ze dvora, za ním pak kůlnu a polootevřenou dřevárku. Podélnou stranu obytné části chrání dřevěná podsíň. Usedlost je výjimečná také tím, že se v ní dosud drobně hospodář a dochované hospodářské zařízení – mlátička, vůz, traktor se stále využívá. Smutnou realitou ovšem je, že patřičné úřady naprosto necitlivě povolily za touto harmonickou tradiční usedlostí zasazenou v působivé přírodní lesní scénérii postavit hmotově i plochou zastavěného pozemku zcela předimenzovanou a silně rušivou novostavbu rodinného domu.

Z dalších zde zachovaných roubených staveb stojí za pozornost chalupa čp. 37, která má ozdobně lištami provedený štít, jehož dřevěná plocha okřídílí, jenž štít z bočních stran rámuje, je zdůrazněna malbou rostlinného ornamentu v podobě červených tulipánů propojených žlutými stonkami na bílém podkladě. K dvojdílným chalupám, jež si dosud udržely do značné míry svůj původní ráz, patří i drobná stavba asi sto padesát let staré tzv. Surovcovy chalupy čp. 53 s malou květinovou předzahrádkou ohrazenou plaňkovým plotem, kde podle místní pamětnice žilo jedenáct osob – devět dětí a rodiče. Bohužel, ve snaze o modernizaci stavby došlo uvnitř k odstranění pece, probourání stěny mezi síní a kuchyní a k obložení místnosti dřevěnými obklady.

Svůj tradiční charakter si podržela i dosud obývaná roubená usedlost čp. 35 nebo sousední chalupa čp. 33, kde je z její konstrukce na první pohled patrné později nově provedené

Usedlost čp. 132, Valašská Senice.

Sociální bydlení přistavěné za chalupou čp. 33, Valašská Senice.

Detail zdobně provedeného štítu s malbou rostlinného ornamentu na okřídli chalupy čp. 37, Valašská Senice.

Kamenný kříž z roku 1875,
Valašská Senice.

roubení obytné části a archaicky a robustně působící již značně stářím zchátralé roubení chlěva s hliněnou vymazávkou ve spárách. Ty vytváří s obytnou částí jeden stavební celek pod jednou střechou. Zjevně dodatečně k němu byla přistavěna velmi malá a nízká místnost sociálního bydlení. Objekt je rouben konstrukcí z masivních otesaných trámů, které jsou zpevněny z vnější strany přistavenými sloupky, od nichž jsou šikmo přes celou roubenou stěnu přibity tyče kulatiny jako zavětrovací vzpěry. Stavbička je těsně, jako přílepek, napojena na chlév. Má samostatnou sedlovou, původně zřejmě šindelovou střechu, která je podstatně nižší, než je střecha mateřského domu. Značně poškozený šindel střechy překrývají kusy plechu a desky. Světlo dovnitř vstupuje pouze malým neotevratelným okénkem nahrubo tesařsky zhotoveným, umístěným ve štítové stěně. Z boční strany jsou situovány vchodové, rovněž nahrubo sbité svlakové dveře. Součástí dvora je také naproti chlívům postavený suchý záchod nebo samostatně vedle domu stojící roubená stodola, téměř ukrytá pod mohutnou korunou vzrostlého jasanu.

Ze sakrálních objektů je nejvýraznější stavbou novodobá kaple sv. Cyrila a Metoděje. Zachovaly se i kamenné kříže. Hodnotnou lidovou kamenickou práci představuje u silnice stojící kamenný kříž z roku 1875 s naivně působícím kamenným korpusem Krista i postavy P. Marie na dřívku a výrazně provedenou lebkou se zkríženými hnáty na soklu. Harmonicky vyznívá také zakomponování kříže do přírodního rázu zdejší krajiny.

Dochované objekty místního vesnického stavitelství zkoumaných obcí jsou torzovitým dokladem původního rozšíření tradiční dřevěné architektury a jejich vývojových forem. Dokumentací těchto staveb vzniká materiál k dalšímu odbornému bádání a srovnávacímu studiu, zachycuje se stavebně technický stav a současná podoba objektů původního stavitelství těchto obcí ovlivněná různými inovačními faktory a snahou o přizpůsobení se současnému životnímu standardu, podobně jako jinde na našem území. Vystává tak otázka – jaký bude další osud těchto památek, a zda lze nalézt cestu k jejich záchraně.

Poznámky:

- 1 Vysvětlení termínu původní vesnické stavitelství viz L a n g e r, Jiří: *Současný stav bádání o původním vesnickém stavitelství na Moravském Valašsku*, ČL, č. 1, 1998, s. 49.
- 2 L a n g e r, J.: c. d., s. 52.
- 3 Císařské otisky stabilního katastru. Morava a Slezsko – 0621-1-010 Francova Lhota, 1828, www.archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/ciom/0621-1/0621-1-010. Morava a Slezsko – 2911-1-007 Střelná, 1828, www.archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/ciom/2911-1-007. Morava a Slezsko – 3065-1-007 Študlov, 1828, www.archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/ciom/3065-1/3065-1-007. Morava a Slezsko – 3260-1 Valašská Senice, 1829, www.archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/ciom/3260-1/3260-1-010.

- 4 Langer, J.: *Sídla, stodoly, bydlení*. Okres Vsetín – Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko. Valašské Meziříčí, Brno a Vsetín 2002, s. 407.
- 5 Baletka, L.: *Poměry náboženské*. Okres Vsetín – Rožnovsko–Valašskomeziříčsko–Vsetínsko. Valašské Meziříčí, Brno a Vsetín 2002, s. 340–353.
- 6 Březíková, K.: *Hrst pramenů k lidovému životu na Valašskokloboucku*. Zlínsko od minulosti k současnosti, 1998, sv. 15, s. 155.
- 7 Morava a Slezsko – 3065-1-003 Študlov, 1828, www.archivnimapy.cz/ck/cio/data/ciom/3065-1/3065-1-007.
- 8 Březíková, K.: c. d., s. 154.
- 9 Březíková, K.: c. d., s. 148.
- 10 Podle sdělení majitele nemovitosti Ladislava Rezáka, Francova Lhota čp. 179.
- 11 Císařské otisky stabilního katastru. Morava a Slezsko – 0621-1-006 Francova Lhota, 1828, www.archivnimapy.cz/ck/cio/data/ciom/0621-1/0621-1-006.
- 12 Březíková, K.: c. d., s. 157–158.

Literatura a prameny:

- Březíková, K.: *Hrst pramenů k lidovému životu na Valašskokloboucku*. Zlínsko od minulosti k současnosti, 1998, sv. 15, s. 145–172.
- Fiala, J.: *Valašský dům v Gottwaldovském kraji*. Brno 1956.
- Frolec, V. – Váreka, J.: *Lidová architektura*. Encyklopedie. Praha 1983.
- Hilský, V.: *Lidová architektura na Valašsku*. Dolina Urgantina, roč. V, 1951, s. 22–32.
- Langer, J.: *Současný stav bádání o původním vesnickém stavitelství na Moravském Valašsku*, ČL, č. 1, 1998, s. 49–65.
- Kol. autorů: *Okres Vsetín – Rožnovsko–Valašskomeziříčsko–Vsetínsko*. Valašské Meziříčí, Brno a Vsetín 2002.
- Bouček, S. – Jeřábek, R.: *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*, heslo Valašsko, sv. 3, Praha 2007, s. 1101–1103.

Informátoři:

- Jiří Ďulík, Študlov čp. 45
 Ludmila Fojtková, Horní Lideč čp. 298
 Josef Fuk, Študlov čp. 130
 Kabrhél Miroslav, Ostrava čp. 1506/8
 Ladislav Rezák, Francova Lhota čp. 6
 Marie Surovcová, Valašská Senice čp. 49
 Josef Veleška, Valašská Senice čp. 42

TUPESKÁ MAJOLIKA ZUZANY HARTLOVÉ

Romana Habartová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Obec Tupesy leží na východním úpatí Chřibů. Ještě počátkem 20. století patřila k významným hrnčířským střediskům, které existovaly díky kvalitní hrnčířské hlině od nepaměti. S nimi pak několik hrnčířských rodů, které předávaly své řemeslo v rodové linii do současnosti. Zatímco konec 19. století zapříčinil zánik dílen v důsledku rozšiřování tovární levnější keramické a smaltované výroby, zanikala postupně výroba hrnčiny a kameniny, získávala si oblibu výroba majoliky, na kterou po roce 1989 navazují keramici, potomci a žáci starých mistrů.

Zuzana Hartlová (* 26. 9. 1956 v Uherském Hradišti) vyrůstala v „keramické“ rodině. V rodové linii navazovala na tradici vedenou od pradědy Jaroslava Úředníčka (1874–1951), a poté dědečka Oldřicha. Jaroslav Úředníček se společně s mistrem Ferdinandem Petrášem účastnil v Domě umělců v Hodoníně v roce 1914 hrnčířského kurzu, který z iniciativy Františka Kretze uspořádalo *Sdružení výtvarných umělců moravských*. To byl první krok k založení výroby tradiční majoliky v Tupesích. Pradědeček Zuzany Jaroslav Úředníček získal talent po předcích, hrnčířích z Napajedel. Pracoval v oboru strojník, po svatbě se usadil v Tupesích, kde začínal jako obchodník, koupil cihelnu a po absolvování zmíněného kurzu si postavil malou dílnu, kde hledal správnou cestu, vedoucí ke kvalitní výrobě majoliky, glazur, pálení i odbytu. Na výrobě se podílela jeho rodina. Po smrti první ženy se znovu oženil a celkem zplodil dvaadvacet dětí. Z nich řada ovládala a stále ovládá výrobu tradiční tupeské fajánsy. Z prvního manželství k mistrům patřili Oldřich, Antonín, Božena, Svatopluk a Miroslav. Nejstarší Oldřich (1898–1984) založil v roce 1936 vlastní dílnu na výrobu majoliky s názvem *Slovácká džbánkárna* se značkou UT. Oldřich Úředníček měl tři děti, Jiřinu (1924), Ludka (1932) a Alenu (1933). Nejstarší dcera Jiřina, maminka Zuzany

Zuzana Hartlová ve své dílně v rodinném domku v Tupesích čp. 304. Tupesy 2007.

Hartlové, nebyla sice v oboru vyučená, ale po celou dobu pracovala v dílně, prošla všemi etapami výroby keramiky. Její sourozenci, sestra Alena a bratr Luděk, se výrobou tradiční tupeské keramiky zabývali profesionálně. Dědeček Jaroslav v letech 1939–1940 postavil novou dílnu a rozšířil keramickou výrobu, která měla ještě v době 2. světové války kolem třiceti zaměstnanců. Po roce 1949 odešel Oldřich Úředníček s rodinou do pohraničí a v rámci znárodnování průmyslových podniků přešla jeho dílna k 1. lednu 1953 pod družstvo *Moravská ústředna Brno*, jejíž součástí se stala *Lidová tvorba Uherský Brod*. Vedoucím se stal Ladislav Hartl, manžel Jiřiny, rozené Úředníčkové a otec Zuzany. Družstvo zůstalo jediným výrobcem tupeské keramiky až do roku 1989. Tchán Ladislava Hartla se zde po návratu z pohraničí uplatnil svými dlouholetými zkušenostmi a pokračovali společně ve výrobě majoliky na Uherskohradištsku, kde na počátku 20. století započal jejich rod s výrobou novodobé slovácké majoliky–fajánse.

Zuzana Hartlová se od dětství pohybovala v prostředí, kde se keramika vyráběla a byla intenzivně nejen otcem a matkou, ale i tetou Alenou a strýcem Ludkem zasvěcována do problematiky malování, výpalu i expedice zboží. Viděla *fortel* kolem sebe. Často jí maminka vyprávěla o svém dětství, kdy ona jako dívka jezdila na voze se zbožím po poutích na Velehrad nebo na Sv. Antoníněk. „...*Vždy mě nastrojili do kroje a netrpělivě jsem se těšila, až budu mít zboží prodané a budu si moct zajít koupit něco na zub k protějšmu stánku, např. cukroví, které se dodnes po vzoru starých cukrářských dobrot dělá. S kubaňkou z naší dílny jsem chodila pro vodu nebo pro víno k blatnickým vinařům, a když toto návštěvníci poutě viděli, hned si kubaňky u nás Úředníčků zakoupili a domů si je odváželi naplněné svatou vodou a dobrým poutním blatnickým vínem.*“ Svým způsobem se jednalo o dokonale promyšlený obchod a expedici zboží s výbornou formou reklamy.

Výtvarně nadaná Zuzana od dětství navštěvovala LŠU. Jejím učitelem se stal Ruda Kubíček, akademický malíř z Uherského Hradiště, který ji předal základy výtvarného citění a techniku. Keramické výrobě se příliš ve škole nevěnovali, neboť mistr Kubíček dobře znal zázemí rodiny Hartlové a Úředníčkovy. V Zuzanině případě se soustředil především na malbu a různé technologické záležitosti, tepání kovů a užité umění obecně.

Poté Zuzana Hartlová nastoupila do učebního oboru *umělecký keramik* v Družstvu umělecké výroby *Lidová tvorba* v Tupesích, kde se v letech 1971–1974 prakticky vzdělávala v keramické dílně u mistrů Jaroslava Petráše a Blanky Füllepové. Teoretické znalosti získávala ve Škole uměleckých řemesel v Praze, obor umělecký keramik, který byl zřízen speciálně pro tupeskou keramičku. V letech 1974–1978 studovala Střední umělecko průmyslovou školu v Uh. Hradišti, obor umělecké zpracování keramiky u profesora Jiřího Vlacha, Stanislava Mikulášтика a mistra Vladimíra Groše, který vyučoval praktické záležitosti a technologické specializace. Po studiu nastoupila do družstva umělecké výroby *Lidová tvorba Uherský Brod*, do keramické provozovny v Tupesích, kde se zabývala především malováním tradiční tupeské keramiky.

Velký vzor však měla Zuzana ve svém otci Ladislavu Hartlovi (19. 1. 1921–11. 5. 1993, Velehrad), který vystudoval dvouletou Obchodní akademii v Uh. Hradišti a byl absolventem cihlářské školy v Plzni. Po absolutoriu nastoupil v roce 1942 jako účetní do soukromé džbáňkárny Oldřicha Úředníčka v Tupesích a po sňatku s jeho dcerou Jiřinou Úředníčkovou, která také pracovala v keramické dílně, se stal spolumajitelem dílny a později jejím vedoucím. V této funkci zůstal celých čtyřicet let, tedy i v období, kdy dílna přešla pod *Moravskou ústřednu* a poté pod družstvo *Lidová tvorba Uherský Brod*. Právě díky jeho úsilí se podařilo překonat těžké období padesátých let, kdy nebyl o majoliku zájem a dílna tvořila jen doplňkovou výrobu. Společně s profesionály, odborníky, výtvarníky a návrháři byl iniciátorem a realizátorem náhradního programu dílny. Zavedl výrobu keramických souprav a moderní majoliky. Po krizovém období opět rozšířil výrobu tradiční tupeské fajánse, která putovala daleko za hranice. Jeho zásluhou byla v Tupesích postavena nová provozovna pro výrobu keramiky, která byla uvedena do provozu v roce 1975.

Právě Ladislav Hartl se stal vzorem a učitelem řady vynikajících keramiků. Vychoval např.

Zuzana Hartlová ve své dílně u pece. Tupesy 2007.

Zuzana Hartlová ve své dílně u pece. Tupesy 2007.

Vypálený střep v peci. Tupesy 2007.

Nabídka sortimentu majoliky z dílny Zuzany Hartlové. Tupesy 2008.

Karla Němce z Ratíškovic, Jaroslava Petráše z Buchlovic nebo Antonína Mošťka z Vlčnova a také svou dceru Zuzanu Hartlovou z Tupes. Podle jejich slov byl Ladislav Hartl nejen *dobrym odborníkem, vedoucím, ale i vynikajícím člověkem, který uměl dávat lidem vše, co potřebovali k práci, a navíc se staral o jejich vzdělání. Organizoval řadu exkurzí a zájezdů za poznáním do různých muzeí, keramických dílen Čech, na Moravu i na Slovensko, zájezdy do divadel a na další kulturní akce.* Na jeho podnět bylo v Tupesích vybudováno hrncířské muzeum. Spolupracoval se Slováckým muzeem, s oddělením etnografie i archeologie nejen na doplňování sbírkového fondu, ale i na přípravě odborných výstav, týkajících se keramiky. Pod vedením Ladislava Hartla dosáhlo družstvo největšího rozkvetu. Mistr navazoval na vynikající tradici keramické tvorby od doby vedení dědečkem Jaroslavem Úředníčkem, ale s vývojem společnosti se měnil samozřejmě vkus veřejnosti a poptávka po odlišném sortimentu keramiky, který byl zaměřen na tradiční keramiku. Tupeská keramika v té době představovala vrchol sběratelských aktivit a byla družstvem expedovaná do celého světa.

Zuzana Hartlová se zpočátku uplatňovala hlavně jako malířka, ale spolu s otcem se setkávali s keramiky a výtvarníky – např. manžely Pravoslavem a Jindřiškou Radovými, Marií Kotrbovou z Prahy, Jaroslavem Hurtem z Prahy a dalšími, kteří spolupracovali také s Ústředím lidové umělecké výroby a výtvarně a umělecky se podíleli na vývoji a rozvíjení modernějších kolekcí pro současného náročnějšího zákazníka. Tak se v jejich sortimentu objevovaly nové užitkové objekty, předměty využívané každodenně v domácnosti, např. servisy, jídelní, čajové, kávové a mokka soupravy. Na realizaci a expedici se podílela tupeská dílna, kde se Zuzana specializovala předně na originální vývoj v malírně. V osmdesátých letech 20. století se Zuzana stala mistrovou dílny, kdy zde pracovalo asi čtyřicet osob. Jako talentovaná, odborně vedená a školená keramička byla přínosem při přípravě sortimentu družstva, podílela se na výtvarných návrzích a předlohách, dohlížela na zachovávání tvarosloví, vycházejícího z bohatého sbírkového fondu muzeí habánské fajánse, včetně využívání motivů produkce západoslovenských dílen 18. a 19. století, např. z Modry, Sobotiště, Boleráze, Stupavy, Dobré Vody apod. Vedle této tvorby se společně s dalšími vynikajícími malířkami keramiky, mezi nimiž vynikala její bývalá mistrová Blanka Füllepová, dále Anna Doležalová, Marie Sontagová, Věra Tesařová, Marie Mikulová, Hana Haldinová, podílela na rozvoji vlastní tradiční „tupeské“ produkce, využívající typických tupeských motivů, dekorů, barevnosti a tvarů. Navíc však vycházela vstříc i poptávce trhu s využíváním detailů tradičních motivů na autorském modernějším tvarosloví.

Během sedmdesátých let se po L. Hartlovi, který odešel do důchodu, stal vedoucím provozny Tupesy Jiří Sokolíček, absolvent bechyňské keramické školy a Emil Kobza, absolvent SUPŠ v Uh. Hradišti jako mistr kruhářny. Družstvo mělo tímto vedením zajištěnou záruku kvality, vývoje i rozvoje keramické tvorby v Tupesích. Během 80. let byl zajištěn odbyt zboží doma i v zahraničí, pro prodejny ÚVA, Družba, Zádruha, ŮLUV, kde byla jistota pravidelného odběru zboží. Ke zlomu došlo změnou režimu po roce 1989. Lidová tvorba byla prodána do soukromých rukou Jiřího Landsfelda z Otrokovic, což podle jména vypadalo velmi slibně. Jiří Landsfeld však neměl nic společného se slavným rodem Landsfeldů ze Strážnice. Snažil se vést dílnu, přešel však razantně na průmyslovou výrobu, soustředil se na odlévané jednoduché jednobarevné zboží – např. dózy na brambůrky, kahánky na hrbitovni svíčky, aroma lampy. Zásadním problémem se stalo financování provozu a splácení úvěru, což majitel nepřekonal. Dalším majitelem se stal Stanislav Drápela, který se velmi usiloval vrátit keramičce Tupesy, firmě *Dekor-Keramika Tupesy*, dávný zvuk a věhlas. Byl tvořivý a měl podnikatelského ducha, ale nedokázal zajistit odbyt podle svých představ a potřeb firmy, která nesplnila jeho očekávání. Sortiment začal více směřovat do forem, zavedl stříkanou technologii, v menší míře se firma zabývala malováním tradičního zboží - tradiční tupeské keramiky. Obsazení se změnilo celkem asi na padesát osob v malírně, točárně, expedici i přípravně hlíny.

Zuzana Hartlová působila jako mistrová malířna v keramičce do roku 1997. V devadesátých letech však už nebyla se situací v keramičce spokojená. Plánovala odchod k samo-

Majolikový džbán s modrým dekorem.
Tupesy 2008.

Nabídka sortimentu majoliky z dílny Zuzany Hartlové – kopie habánského džbánu, motiv s hudebníky a koutní hrnec *nosák*. Tupesy 2008.

statné činnosti a předpokládala, že společně s otcem založí vlastní dílnu, v níž by jí byl otec ideálním zkušeným společníkem, kde by se věnovali tradičním vzorům a tvarosloví. Otec však náhle 11. 5. 1993 zemřel. Zuzana tak odložila své rozhodnutí a zůstala v *Dekoru* do prosince 1998, kdy se stala osobou samostatně činnou a zřídila si svou živnost v rodinném domku v Tupesích čp. 304. Zpočátku se věnovala drobnější dekorační tvorbě jako jsou vánoční svícný, miniatury – zvířátka, prasátka, zvonečky, hrnečky, drobné servisy, betlémy. Postupem času se začala zabývat výrobou větších dekoračních předmětů se specializací na repliky starých habánských vzorů a majoliky minulých století pro sběratele a odborníky, kterou se nikdo v okolí nezabývá a práce si získala velký úspěch. Při hledání odbytu vycházela ze zkušeností z *Lidové tvorby* a z *Dekoru*, z kontaktů ze zaměstnání, postupem času rozšířila tvorbu i pro odběr v rámci narůstajícího cestovního ruchu a turismu, kde získávala postupně odbyt na základě objednávek v Praze, Zlíně, Luhačovicích, Znojmě, Uh. Hradišti, na severní Moravě.

Zuzana Hartlová se jako jedna z mála keramiků zabývá do dnešních dnů výrobou tradiční majoliky, užitkové a dekorační keramiky. Vychází z tvarů, dekorů i barevné škály, navazující na rodinnou tradici, která od počátku respektovala znalost technologie přípravy kvalitní hlíny, bílé polevy i dalších ustálených barev vysokého žáru. K nejčastěji uplatňovaným dekorům patří tupeská růže s okvětim, slaměnkový dekor s využitím drobných žlutých nebo červených kvítků, ale především je specialistkou na hotovení kopií či replik habánských motivů a starých západoslovenských dílen, včetně využívání modrých geometrických motivů. Zajišťovala zakázky historických replik pro hrad Buchlov, jídelní servisy pro sběratele s vinařskou tematikou, s cechovními náměty, miniatury – čtorky, zvířátka, drobné předměty veškerého sortimentu, betlémy i figurální tvorbu.

Zuzana Hartlová si zajišťuje veškerou práci spojenou s její uměleckou tvorbou sama, kvalitní hlínu nakupuje od velkododavatele keramické hlíny v regionu, své zboží sama točí na elektrickém hrncířském kruhu, sama svůj sortiment maluje. V rodinném domku má malou kruhovou elektrickou pec s výpalem na 1000 °C, kterou zkonstruoval keramik

Zuzana Hartlová ve své dílně – kladení sortimentu do malé kruhové pece. Tupesy 2008. Foto R. Hartlová.

Svatopluk Úředníček z Buchlovic. Svě zboží expeduje samostatně, za pomoci rodinných příslušníků. Zůstala věrná především své profesi, nevdala se a své dovednosti předává v rodové linii dětem svých sourozenců, neterím Zuzaně (1979) a Janě (1981) Bílkovým z Buchlovic a Petře a Haně Hartlovým (1989) z Vizovic, Ondřeji (1978) a Kateřině (1975) Hartlovým z Prahy, kteří se podílejí nejvíce na zprostředkovávání odbytu v pražské obchodní síti. Zastvčuje je rovněž do práce s hlínou. Dnes již ovládají svým způsobem dovednosti spojené s výrobou keramiky – od přípravy hlíny, točení na hrnčířském kruhu, ovládají malbu, ale i konečný výpal výrobků. Zuzana Hartlová se nevěnuje jarmarečnímu stánkovému prodeji v regionu ani jinde v republice. Veškerou práci od přípravy hlíny až po vlastní prodej si zajišťuje sama, nemá tedy časové možnosti a dostatek fyzických sil, aby byla schopna zajistit i tento způsob nabídky svého zboží, o které je zájem. Její zboží můžeme zakoupit přímo v rodinném domku v Tupesích čp. 304, a ve vybraných obchodech s tradičním a dárkovým zbožím v Praze, Zlíně, Uherském Hradišti, Luhačovicích, Znojmě a lázeňských městech. Zákazníci ji však nejraději navštěvují přímo v rodinném domě a podle jejich objednávek hotoví Zuzana Hartlová požadovaný sortiment v maximální kvalitě. Výrobou majolikového zboží se zabývá celoročně.

Toto řemeslo nepatří v současné době k zánikem ohroženým, ale práce Zuzany Hartlové rozvíjejí v generační řadě tradiční „tupeskou“ produkci, v níž jsou využívány typické starobylé tupeské motivy, dekory, barevnost a tvary. Jen okrajově vychází autorka vstříc i poptávce trhu s využíváním detailů tradičních motivů na autorském modernějším tvarosloví, které zhotovuje podle konkrétní objednávky. S přihlédnutím k výše uvedeným faktům, k uchování a předávání tradičních hodnot lidové kultury v oboru práce s hlínou – hotovení tradiční majoliky – byla Zuzana Hartlová z Tupes navržena mezi kandidáty na udělení významného ministerského ocenění *Nositel tradice lidových řemesel*.

CENTRUM PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU A GRANTY MINISTERSTVA KULTURY

Olga Floriánová, Romana Habartová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

V roce 2009 se Slovácké muzeum v Uherském Hradišti v rámci svého specializovaného pracoviště *Centra péče o tradiční lidovou kulturu ve Zlínském kraji* zabývalo pokračováním v naplňování dalších grantových úkolů ministerstva kultury, které jsou realizovány v souladu s vládním usnesením č. 571 z roku 2003 *Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR*. Garantem náplně těchto grantových úkolů ve Zlínském kraji bylo pověřeno jako regionální pracoviště právě Slovácké muzeum v Uherském Hradišti.

První z projektů realizovaných v roce 2009 byl zaměřen na dotazníkový výzkum **Lidová strava, doprava, obchod, trh a lidový oděv** vyhlášený celorepublikově ministerstvem kultury. Dotazníky byly doručeny do všech obcí Zlínského kraje. Jejich vyplňováním se věnovali zainteresované a pověřené osoby v obci. Vyplnění chybějících dotazníků zajišťovali externí spolupracovníci. Celkem bylo z odeslaných 304 dotazníků vyplněno 292, tedy 97 %. Byla prováděna jejich evidence, přehled, zjišťování a sumarizace připomínek respondentů. V požadovaném termínu byly dotazníky odevzdány do Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici, celorepublikovému garantu realizace výzkumu, ke konečnému celkovému zpracování a zhodnocení.

Nad rámec plnění stanoveného tématu využilo v roce 2009 Slovácké muzeum jako pověřené regionální pracoviště pohybu v terénu pro řešení dílčího interního úkolu, zapadajícího do specifikace grantového titulu pro rok 2009. Formou plošného průzkumu subregionu uherskohradištské a uherskobrodské Dolňácko se zaměřilo na rozšířený výzkum identifikace a dokumentace tradičního lidového oděvu, na sběr dobových snímků a fotodokumentaci využívání tradičního kroje v současnosti. Na dílčích úkolech participovaly PhDr. Ludmila Tarcalová, která se zaměřila na doplňkový výzkum identifikace a dokumentace kroje na uherskohradištském Dolňácku. První fáze úkolu zahrnuje sběr dobového fotomateriálu na Uherskohradištsku, dokumentaci současného stavu a proměny kroje v krojovém okrsku hradištského Dolňácka – s typem kroje polešovického, velehradsko-spytihněvského a staroměstsko-jarošovského. Získané materiály jsou připraveny pro úvodní textovou stať *Historický vývoj oděvu na Hradištsku*.

PhDr. Romana Habartová se v rámci doplňkového výzkumu zaměřila na sběr dobového fotomateriálu v obcích Kunovice, Míkovice, Derfle, Vésky, Podolí a Popovice, fotodokumentaci a popisy současného stavu a proměn kroje na hradištském Dolňácku v obcích krojového okrsku Kunovicko. Získané materiály jsou připraveny pro textovou stať *Charakteristika krojového okrsku Kunovicko* a stať *Vymezení a charakteristika oblasti Slovácko a subregionu Dolňácko*.

Mgr. Marta Kondrová řešila doplňkový výzkum zaměřený na identifikaci, dokumentaci kroje na Uherskobrodsku. její úkol pokryl sběr dobových snímků a fotodokumentaci současného stavu a proměn kroje v obcích Vlčnov, Šumice, Hradčovice, Drslavice, Veletiny.

Fotograf Ladislav Chvalkovský se v doplňkovém výzkumu zaměřil na reprodukování dobových snímků lidového odívání na Uherskohradištsku a Uherskobrodsku a na fotodokumentaci krojů uherskohradištského Dolňácka, mikroregionů Staroměstsko, Za Moravú, Buchlov, Dolní Poolšaví, Ostrožsko, Východní Slovácko, Bílé Karpaty.

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a jeho Centrum péče o tradiční lidovou kulturu ve Zlínském kraji se vždy usiluje zhodnocovat a prezentovat tuto práci také ediční činností. Proto byla v rámci úkolu MK ČR pro rok 2009 zaměřena pozornost na řešení problematiky lidového oděvu v regionu Slovácko, ve vybraných subregionech. V době, kdy dochází k ma-

sovému pořizování krojů na vesnicích i ve městech a zájmu o vybrané projevy tradiční lidové kultury, mezi něž patří také zájem o lidový oděv – kroj, si odborní garanti úkolu vytýčili za cíl řešit předkládaný fázový dlouhodobý projekt, který se chce ve čtyřletém období zabývat výzkumem, identifikací a dokumentací lidového oděvu s následujícím harmonogramem:

2009: řešení dotazníkového průzkumu ve Zlínském kraji, terénní výzkum – Dolňácko.

2010: vydání I. monografie: Dolňácko – Uherskohradištsko a Uherskobrodsko, terénní průzkum a dokumentace – Hornácko, moravské Kopanice, luhačovické Zálesí.

2011: vydání II. monografie: Luhačovické Zálesí, Hornácko, moravské Kopanice, terénní průzkum a dokumentace – Dolňácko kyjovské a strážnické.

2012: vydání III. monografie: Dolňácko kyjovské a Dolňácko strážnické, terénní průzkum hanácko-slováckého pomezí a Podluží.

2013: vydání IV. monografie: Hanácko-slovácké pomezí, Podluží, zhodnocení pětiletého výzkumu. Výstupem čtyřletého projektu by se měla v roce 2014 stát čtyř svazková na sebe navazující monografie, která odborné a široké veřejnosti přiblíží na základě pramenů, literatury, dobových snímků, muzejního fondu a výzkumů v terénu minulost, současný stav a proměny lidového odívání. Jedná se o významný počin směrem k veřejnosti, který by po sto letech navázal na monografii Moravské Slovensko, kde byly poprvé komplexně lidové kroje na Slovácku zhodnoceny Josefem Klvaňou.

Druhým projektem bylo pokračování několikaletého grantového výzkumu lidového stavitelství ve Zlínském kraji – **Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji**, který Slovácké muzeum zahájilo v roce 2007 v obcích okresu Uherské Hradiště, v roce 2008 pokračovalo v okrese Zlín a v roce 2009 v okrese Vsetín. V následujícím roce výzkum pokryje obce okresu Kroměříž. Částečným výstupem této dokumentace lidového stavitelství v jednotlivých okresech Zlínského kraje je publikace, která vychází vždy v dalším roce po ukončení terénní práce v konkrétním okrese. V roce 2008 byla vydána publikace **Lidové stavby známé neznámé – Zlínský kraj. Uherskohradištsko**, v roce 2009 publikace **Lidové stavby známé neznámé – Zlínský kraj. Zlínsko**.

Ředitel Slováckého muzea inicioval terénní výzkum tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji se snahou o zjištění jeho současného stavu – jaké množství a typy lidových staveb se dosud v této oblasti dochovaly, v jakém stavebně technickém stavu jsou, s cílem provést jejich vyhledávání a základní dokumentaci, především fotografickou, doplněnou odbornými popisy podle jednotné metodiky. K tomuto účelu stanovil tým odborných řešitelů. V současné době k nim patří pod ideovým vedením PhDr. Ivo Frolce, ředitele Slováckého muzea, PhDr. Věra Kovářů, bývalá dlouholetá významná pracovnice NPÚ, ú. o. p. v Brně, PhDr. Jana Spathová, vedoucí pracovnice oddělení Památkové péče Zlínského kraje, ing. arch. Jaroslav Novosad, vedoucí pracovník NPÚ, ú. o. p. v Kroměříži, PhDr. Alena Prudká, etnografka Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Mgr. Petr Hlavačka, etnograf a historik z Přerova, Mgr. Olga Floriánová, etnografka Slováckého muzea v Uherském Hradišti. Metoda terénní práce spočívá v průzkumu počtu přidělených obcí v daném okrese, ve vyhledávání zachovalých lidových staveb všech typů (chalup, usedlostí, hospodářských staveb, sakrálních i jiných drobných objektů) a jejich fotodokumentace. V centru pozornosti stojí okolí staveb, zeleň, cesty, pastviny i celkové krajinné prostředí sídla. U vybraných staveb je podle finančních možností prováděno také stavební zaměření a následně vypracování stavební projektové dokumentace. Takto byly zatím zdokumentovány usedlosti čp. 68 z Vápenic na moravských Kopanicích a čp. 15 a 24 z Kněžpole na Uherskohradištsku. Z každého okresu tak vzniká obsáhlá fotodokumentace tisíců fotografií a k nim řešitelé projektu vypracovávají podle jednotlivých okresů a lokalit odbornou textovou dokumentaci – celkové popisy sídla a konkrétní popisy vybraných jednotlivých objektů. Z takto získané materiálové databáze pak vychází i texty publikací. Každá lokalita daného okresu je zde stručně charakterizována výčtem zachovalých objektů lidového stavitelství a popisem nejzajímavějších staveb. Text je doplněn vybranými fotografiemi ze zkoumaných lokalit. Publikace mají sloužit

především obecním samosprávám, majitelům nemovitostí, odborníkům i dalším zainteresovaným subjektům. Jejím cílem je upozornit na zachované památky a hodnoty místní stavební kultury každé obce a motivovat k jejich údržbě a záchraně. Materiál z výzkumu také poskytuje základnu k výběru staveb pro státní památkovou ochranu a je podkladem pro další hlubší odborné zkoumání. V roce 2009 se pozornost řešitelského týmu soustředila na dokumentaci vesnického stavitelství v obcích okresu Vsetín. Na sklonku roku pak vyšla publikace *Lidové stavby známé neznámé – Zlínský kraj, Zlínsko*, která prezentuje výsledky výzkumu z předešlého roku v sídelních jednotkách okresu Zlín, kterých je celkem 112. Každý z řešitelů zpracoval 17 lokalit, zástupce Slováckého muzea 32 lokalit. V letošním roce každý z řešitelů prováděl dokumentaci v 15 lokalitách, v jednom případě (Slovácké muzeum) v 17 sídelních útvarech v náročném hornatém terénu na Vsetínsku, a to podobným způsobem jako v předešlých okresech. Tato náročnost je navíc znásobena typem sídel v této horské krajině. Kromě dlouhých řadových vsí (někdy i několik kilometrů) vinoucích se kolem místního vodního toku či komunikace, je soustředěná zástavba doplněná pasekářským typem osídlení, v jehož rámci je množství jednotlivých obydlí i jejich shluky rozesety po širokém katastru obcí, mnohdy ukryté na horských pasekách. Dosud z dokumentace v okrese Vsetín vzniklo na 8 tisíc digitálních fotografií a zdokumentovány byly stovky tradičních objektů (stavení, hospodářských staveb, sakrálních objektů apod.). Publikace jako výstup z tohoto výzkumu bude vydána v roce 2010.

V letošním roce také proběhlo stavební technické zaměření dvou velkých tradičních zemědělských usedlostí čp. 15 a čp. 24 v obci Kněžpole provedené ing. arch. Editou Vlčkovou velmi kvalitně a podrobně tak, aby projektová dokumentace umožnila v případě potřeby stavební realizaci vědeckých kopií daných hodnotných objektů (např. v muzeu v přírodě).

Centrum péče o tradiční lidovou kulturu ve Slováckém muzeu řešilo v roce 2009 třetí grantový úkol, a to v rámci dotačního programu *Podpora regionálních kulturních tradic*, který podporuje kulturní aktivity spojené s významnými výročími měst, obcí, kulturně-historických událostí a významných osobností v oblasti kultury, jejichž význam a působení významně překračuje rámeček regionu. V tomto dotačním programu úspěšně projekt nazvaný *Veteš nebo poklad? František Kretz a Slovácké muzeum*, s podtitulem *150. výročí narození a 80. výročí úmrtí Františka Kretze (1859–1929), výjimečné osobnosti nadregionálního významu a 95. výročí Slováckého muzea v Uh. Hradišti*.

Slovácké muzeum připomnělo v roce 2009 odborné i laické veřejnosti významná výročí výjimečné osobnosti Františka Kretze (4. 1. 1859, Blansko – 4. 6. 1929, Uherské Hradiště), jehož regionální, národní i evropský význam nebyl doposud veřejnosti představen. Z učitele se záhy stal věhlasný sběratel, národopisec, konzervátor, ale také redaktor Slováckých novin, novinář a publicista, varhaník, klavírista i hudební skladatel. Byl jedním z čelních iniciátorů založení Slováckého muzea, jeho prvním kustodem a ředitelem. Dnes jej řadíme mezi nejvýznamnější národopisné pracovníky přelomu 19. a 20. století.

Projekt tvořil dva hlavní okruhy, které představily široké i laické veřejnosti Františka Kretze ve všech jeho podobách a byly rovněž doplněny a podpořeny čtyřmi doprovodnými programy, které výjimečnou postavu Františka Kretze přiblížily po hudební stránce především dětem a mládeži, ze sběratelského pohledu dospělým zájemcům a sběratelům.

První část projektu představovala realizace výstavy *Veteš nebo poklad? František Kretz a Slovácké muzeum* v hlavní budově Slováckého muzea v Uh. Hradišti ve dnech 14. května až 20. září 2009, kterou zhlédlo 6 972 návštěvníků. Výstava, autorkou jejíhož námětu a scénáře byla PhDr. Romana Habartová, s níž na výstavě spolupracovala Mgr. Marta Kondrová, byla uspořádána ze sbírek Slováckého muzea v Uherském Hradišti, tiskové reprodukce z archivu Slováckého muzea a EÚ MZM Brno, starý výstavařský mobiliář pocházel z fondu Slováckého muzea a Muzea města Brna se sídlem na hradě Špilberku. Na základě studia pramenů a archivních materiálů EÚ MZM v Brně, Národopisného oddělení Národního muzea v Praze a Slováckého muzea a na základě více než tisícového sbírkového fondu, realizátoři

plnohodnotně a věrně představili zajímavou, neotřelou osobnost Františka Kretze se všemi jeho neduhy na jedné straně a výjimečnými znalostmi, pracovním zaujetím a sběratelskou vášní na straně druhé.

Druhou část projektu představovalo vydání katalogu *František Kretz (1859–1929) – sběratel, národopisec, novinář*, který podává komplexnější přehled o rozsahu a zaměření sběratelských, výzkumných, dokumentačních a publikačních aktivit, jimiž František Kretz přispěl k rozvoji českého národopisu. V bibliografické části nedávno vydané české encyklopedie národopisu je František Kretz uváděn nejenom jako zakladatel Slováckého muzea, ale i jako spoluzakladatel Moravské ústředny v Brně, první družstevní organizace pro lidovou výrobu u nás, nebo jako spoluzakladatel Sdružení výtvarných umělců moravských, jedné z nejvýznamnějších organizací výtvarného umění v první čtvrtině 20. století. Můžeme jej vnímat jako jednu z nejvýznamnějších postav kulturního života Moravy na přelomu 19. a 20. století. František Kretz svými sbírkami obohatil také muzea v Brně, Praze, Vídni, Bratislavě a jinde.

Výstavu provázely také doprovodné programy *Kretzovo vetešnictví DNES otevřeno! Přineste, co vám doma překáží!* Tento program byl uspořádán jako nápomoc akviziční politiky muzea k Mezinárodnímu dni muzeí (18. května 2009) a ke Dnům evropského dědictví (12. září 2009). Na výzvu v médiích *Kretzovo vetešnictví DNES otevřeno! Přineste, co vám doma překáží!* reagovalo několik desítek dárců, kteří přinesli přes 70 předmětů muzejního charakteru – samovar, bubínek na paličkování, mlýnky na maso a ovoce, šperkownice, přístroje, vzácné kamnové kachle, mandl, máslenku, škopek, fotoaparáty, divadelní kukátka, kapesníčky, vyšívané povlečení a ubrusy, cestovní skládací zouvák na boty, školní pomůcky, např. model ucha a další drobnosti. Vybrané a doposud nezastoupené předměty obohatily sbírkový fond Slováckého muzea.

Druhý doprovodný program zahrnoval koncerty učitelů a žáků ZUŠ z Uherského Hradiště nazvané *Muzeum plné tónů*. Slavnostní koncerty se skladbami pro klavír, housle, violoncello, flétnu, klarinet, trubku, kytaru a sólový zpěv z přelomu 19. a 20. století, se skladbami Františka Kretze *Slavnostní pochod Josefu Stanclovi na památku nastoupení na stolec primátorský* a *Vzpomínka na Salaš (třásák pro piano)* byly uspořádány k Mezinárodnímu dni muzeí (18. 5. 2009, 18.00 hodin) a v rámci Dnů evropského dědictví (13. 9. 2009, 14.00 hodin) přímo ve výstavním Kretzově sále v hlavní budově Slováckého muzea ve Smetanových sady. Program připravilo Slovácké muzeum a Základní umělecká škola v Uh. Hradišti a stal se nejen poctou muzeu a Fr. Kretzovi, ale i poctou k 70. výročí existence Základní umělecké školy v Uherském Hradišti.

VÝSTAVY SLOVÁCKÉHO MUZEA V ROCE 2009

HLAVNÍ BUDOVA:

Velký sál:

Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska	do 8. 3.
Veteš nebo poklad? František Kretz a Slováké muzeum	14. 5.–20. 9.
Antika. Ke kořenům Evropy	26. 11.–14. 3. 2010

Malý sál:

Krása, která hřeje. Gotické a renesanční kachle Moravy a Slezska	do 8. 3.
Doteky Orientu	2. 4.–18. 5.
Bedřich Hrozný, život a dílo	28. 5.–6. 7.
Karel Jerie, Lovci dinosaurů, výstava k LFŠ	26. 7.–20. 9.
Antika. Ke kořenům Evropy	26. 11.–14. 3. 2010

Přísálí:

Šustí, které šustí, výsledky rukodělného kurzu – drobná figurální plastika z kukuřičného šustí	6. 4.–3. 5.
Karel Jerie, Lovci dinosaurů, výstava k LFŠ	26. 7.–20. 9.

Letecké muzeum Kunovice:

Namaluj letadlo, výstava dětských kreseb	17. 5.–31. 10.
Černá skříňka aneb Nezbytné vybavení letadel	10. 9.–31. 10.

GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA:

Přízemní sál:

Vánoce v galerii aneb Půjdem spolu do Betléma, mezinárodní výstava betlémů	do 18. 1.
Mikuláš Axmann, Kamenná okna, výběr z grafické tvorby	5. 3.–18. 5.
Vratislav Schilder, Život s loutkami	11. 6.–13. 9.
Výpravy za dobrodružstvím se Zdeňkem Burianem, knižní ilustrace ze sbírky Památníku národního písemnictví Praha	15. 10.–24. 1. 2010

Velký sál:

Ludmila Kovářiková, Hledání monumentu, výběr z keramické tvorby	do 18. 1.
Svatopluk Slovenčík, obrazy, kresby, objekty	5. 3.–18. 5.
Petra Seidlová, obrazy, kresby	25. 6.–13. 9.
Návraty IV, výstava pedagogů SUPŠ v Uh. Hradišti k 70. výročí založení školy	15. 10.–3. 1. 2010

Malý sál:

Česká bible v průběhu staletí	do 18. 1.
Wroclavský bronz, J. D. 1937, M. D. 1969, M. S. 1979, výstava wroclavských sochařů – medailérů Jacka Dworského, Mateusza Dworského a Michala Staszczaka	5. 3.–18. 5.
Jiří Hudeček, obrazy, kresby	25. 6.–9. 8.

Medailérská sbírka a výsledky 10. ročníku Mezinárodního symposia lité medaile, 15. 8.–13. 9.
plakety a drobné plastiky v Uherském Hradišti
Návraty IV, výstava pedagogů SUPŠ v Uh. Hradišti k 70. výročí založení školy 15. 10.–3. 1. 2010

Výstavy mimo prostory muzea:

Buchlovice:

Rok ve Vlčnově 29. 5.–4. 10.

Uherské Hradiště:

Výstavy k LFŠ: 24. 7.–2. 8.

Tomáš Kučerovský, ToyBox (Slovácké divadlo),

Jiří Zimčík, Čistý průřez (kavárna Portál),

Jaromír Plachý, Koule a krychle na filmovce (kavárna Jiné Café)

Velehrad:

Opus Velehradensis, Otmar Oliva, Jiří Rohel 5. 9.–30. 9.

Praha:

Opus Velehradensis, Otmar Oliva, Jiří Rohel 12. 11.–27. 11.

NABÍDKOVÝ LIST PUBLIKACÍ A CD SLOVÁCKÉHO MUZEA V UHERSKÉM HRADIŠTI

VLASTIVĚDA UHERSKOHRADIŠŤSKO

Vydal: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně ve spolupráci se Slováckým muzeem v roce 1992, jako druhé upravené vydání 63. svazku v souboru Vlastivědy moravské.

Rozsah: 855 s.

C e n a: 120 Kč

BIBLIOGRAFIE LIDOVÝCH OBYČEJŮ I.

Sestavila: L.Tarcalová

Vydalo: Slovácké muzeum, r.1989

Rozsah: 176 s.

C e n a: 1 Kč

BIBLIOGRAFIE LIDOVÝCH OBYČEJŮ II.

Sestavila: L.Tarcalová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1994

Rozsah: 169 s.

C e n a: 40 Kč

SOUPIS PRACÍ vydaných Slováckým muzeem v letech 1914–1984

Vydalo: Slovácké muzeum, r.1985

Rozsah: 70 s.

C e n a: 1 Kč

SLOVÁCKO 1991–1992, ročník XXXIII–XXXIV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1992

Rozsah: 206 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1993, ročník XXXV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1993

Rozsah: 270 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1995, ročník XXXVII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1996

Rozsah: 240 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1997, ročník XXXIX

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1998

Rozsah: 221 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1998, ročník XL

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1999

Rozsah: 300 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1999, ročník XLI

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 334 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 2000, ročník XLII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2001

Rozsah: 332 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 2001, ročník XLIII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2002

Rozsah: 292 s.

C e n a: 50 Kč

SLOVÁCKO 2002, ročník XLIV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 392 s.

C e n a: 70 Kč

SLOVÁCKO 2003, ročník XLV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2004

Rozsah: 331 s.

C e n a: 70 Kč

SLOVÁCKO 2004, ročník XLVI

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2005

Rozsah: 364 s., barev. obr.

C e n a: 100 Kč

SLOVÁCKO 2005, ročník XLVII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: 380 stran

C e n a: 100 Kč

SLOVÁCKO 2006, ročník XLVIII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2007

rozsah: 368 s.

C e n a: 100 Kč

ISBN: 80-86185-37-0

SLOVÁCKO 2007, ročník XLVIII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2008

rozsah: 404 s., černobílé obrázky

C e n a: 100 Kč

ISBN: 80-86185-62-0

SLOVÁCKO 2008, ročník L

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2009

rozsah: 432 s., barevné a čb. obrázky

C e n a: 140 Kč

ISBN: 80-86185-74-0

Bezděčka, Pavel: FAUNA JIHOVÝCHODNÍ MORAVY

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1997

Rozsah: 117 s.

C e n a: 10 Kč

Marie Martykáňová-Milada Frolcová: GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1999

Rozsah: 107 s.

C e n a: 40 Kč

ISBN: 80-86185-05-2

SLOVÁCKÉ MUZEUM

Sestavil a redakčně upravil: I. Frolec

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 152 s.

C e n a: 140 Kč

ISBN: 80-86185-09-5

Luděk Galuška-Miroslav Vaškových: PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2002

Rozsah: 143 s.

C e n a: 140 Kč

ISBN: 80-86185-14-1

Štajnochr, Vítězslav: PANNA MARIA DIVOTVŮRKYNĚ

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 326 s., 298 obr.

C e n a: 350 Kč

ISBN: 80-86185-10-9

Čoupková, Magdalena: NEJSTARŠÍ UHERSKOHRADIŠŤSKÁ MĚSTSKÁ KNIHA

Vydal: Státní okresní archiv a Slovácké muzeum, r. 2001

Rozsah: 159 s.

C e n a: 50 Kč

Frolcová, Milada: SLOVNÍK ŽÁKŮ A ABSOLVENTŮ ZLÍNSKÉ ŠKOLY UMĚNÍ A STŘEDNÍ UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ ŠKOLY VE ZLÍNĚ A V UHERSKÉM HRADIŠTI

Vydalo: Slovácké muzeum a Krajská knihovna Františka Bartoše, r. 2003

Rozsah: 343 s.

C e n a: 80 Kč

ISBN: 80-86185-25-7

**AJ TO SÚ MÁLĚŘI OD BOHA SAMÉHO,
lidoví malíři rodu Hánů z Blatnice pod svatým Antonínkem**

Katalog k výstavě připravila Romana Habartová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2007

Rozsah: 245 s., barevné a čb, obrázky

C e n a : 300 Kč

ISBN: 80-86185-59-0

ZELEŇ V LIDOVÝCH OBYČEJÍCH

Studie Slováckého muzea č. 8/2003

Sestavila a redakčně upravila: Ludmila Tarcalová

Vydal: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 231 s.

C e n a : 50 Kč

ISBN: 80-86185-24-9

ZVYKY A OBYČEJE SOCIOPROFESNÍCH SKUPIN

Studie Slováckého muzea č. 10/2005

Sestavila a redakčně upravila: Ludmila Tarcalová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: 251 s.

C e n a : 70 Kč

ISBN: 80-86185-48-6

OSOBNOSTI AGRÁRNÍ POLITIKY 19. A 20. STOLETÍ

Studie Slováckého muzea č. 11/2006

Sestavila a redakčně upravila: Blanka Rašticová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: 275 s.

Neprodejné

ISBN: 80-86185-38-9

DARY A OBDAROVÁNÍ

Studie Slováckého muzea č. 12/2007

Sestavila a redakčně upravila: Ludmila Tarcalová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2007

Rozsah: 247 s.

C e n a : 100 Kč

ISBN: 978-80-86185-60-6

**AGRÁRNÍ STRANY VE VLÁDNÍCH A SAMOSPRÁVNÍCH STRUKTURÁCH
MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI**

Studie Slováckého muzea č.13/2008

Vydalo Slovácké muzeum, r. 2008

Rozsah: 224 s.

Neprodejné

ISBN: 80-86185-72-9

**Vaškových, Miroslav: PRŮVODCE PO VÝZNAMNÝCH ARCHEOLOGICKÝCH
LOKALITÁCH Z OBDOBÍ VELKÉ MORAVY**

Vydalo: Slovácké muzeum a Zlínský kraj, r. 2002

Rozsah: 14 s.

C e n a : 15 Kč

Tarcalová, Ludmila: **PRŮVODCE ZEMĚDĚLSKÝMI USEDLOSTMI č. p. 90 a 93**
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003
Rozsah: 10 s.
C e n a: 15 Kč
ISBN: 80-86185-22-2

Frolec, Ivo: **PRŮVODCE STÁLOU EXPOZICÍ VESNICKÉHO KOVÁŘSTVÍ**
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003
Rozsah: 21 s.
C e n a: 15 Kč
ISBN: 80-86185-23-0

Tarcalová, Ludmila: **PRŮVODCE EXPOZICÍ SLOVÁCKO**
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003
Rozsah: 17 s.
C e n a: 15 Kč
ISBN: 80-86185-26-5

Portl, Pavel: **PRŮVODCE LETECKÝM MUZEEM KUNOVICE**
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006
ISBN: 80-86185-56-7
Rozsah: 33 s.
C e n a: 15 Kč
ISBN: 80-86185-56-7

Marie Martykánová: **PRŮVODCE GALERIÍ SLOVÁCKÉHO MUZEA**
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2005
Rozsah: 8 s.
C e n a: 15 Kč
ISBN: 80-86185-45-1

Vaškových, Miroslav: **PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY
STARÉ MĚSTO-NA VALÁCH/ NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA (pracovní sešit)**
Edice Dětské tisky 1
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003
Rozsah: 3 volné listy
Cena: 10 Kč

Tarcalová, Ludmila: **NÁRODOPISNÁ EXPOZICE SLOVÁCKO (pracovní sešit)**
edice Dětské tisky 2
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003
Rozsah: 2 volné listy
C e n a: 7 Kč

Tarcalová, Ludmila: **KLOBÚČEK S PÉRKAMA, VĚNEČEK S PANTLAMA**
(úvazy, pokrývky a úpravy hlavy). Katalog ke stejnojmenné výstavě.
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2004
Rozsah: 28 s.
C e n a: 40 Kč
ISBN: 80-86185-37-0

Habartová, Romana: **LIDOVÁ UMĚLECKÁ VÝROBA V ČESKÉ REPUBLICE**

(katalog k výstavě)

Vydalo: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, r. 2005

Rozsah: 20 stran

C e n a: 40 Kč

ISBN: 80-86185-43-5

Štajnochr, Vítězslav: **SVATÁ TROJICE**

Katalog ze sbírek Slováckého muzea v Uherském Hradišti

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2005

Rozsah: 100 stran

C e n a: 220 Kč

ISBN: 80-86185-44-3

Tarcalová, Ludmila: **MAPA KROJŮ NA SLOVÁCKU**

Kresby: Petra Kalábová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: 1 mapa

C e n a: 40 Kč

ISBN: 80-86185-53-2

Kolektiv: **KERAMICKÁ VÝROBA VE ZLÍNSKÉM KRAJI**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2006

Rozsah: nestr. + mapa

C e n a: 80 Kč

ISBN: 80-86185-54-0

Vaškových, Miroslav–Číhal, Robert: **CD – VELKÁ MORAVA**

Multimediální dvojazyčné CD

C e n a: 220 Kč (1 licence)

1 000 Kč multilicence pro školy

Kol. autorů: **KRÁSA, KTERÁ HŘEJE**

Výběrový katalog gotických a renesančních kachlů Moravy a Slezska

Vydalo: Slovácké muzeum, 2008

Rozsah: 184 s.

C e n a: 340 Kč

ISBN: 978-80-86185-70-5

Ludmila Tarcalová: **HODY S PRÁVEM NA UHERSKOHRADIŠŤSKU**

Vydalo: Slovácké muzeum, 2008

Rozsah: 224 s.

C e n a: 260 Kč

ISBN 978-80-86185-69-9

Kolektiv autorů: **LIDOVÉ STAVBY ZNÁMÉ NEZNÁMÉ, Zlínský kraj – Uherskohradištsko**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2008

Rozsah: 87 s., barevné obrázky

Neprodejně

ISBN: 978-80-86185-71-2

Kolektiv autorů: **LIDOVÉ STAVBY ZNÁMÉ NEZNÁMÉ, Zlínský kraj – Zlínsko**
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2009
Rozsah: 183 s., barevné obrázky
Neprodejné
ISBN: 978-80-86185-83-5

Kolektiv autorů: **OPUS VELEHRADENSIS-ZNAMENÍ NADĚJE**
Katalog k výstavě Otmar Oliva sochy, Jiří Rohel fotografie
Vydalo: Slovácké muzeum, 2009
Rozsah: 127 s., barevné a čb. obrázky
C e n a: 190 Kč
ISBN: 978-80-86185-79-8

Frolcová, Milada–Pelikán, Jaroslav: **MEZINÁRODNÍ SYMPOZIUM LIDÉ MADAILE, PLAKETY A DROBNÉ PLASTIKY UHERSKÉ HRADIŠTĚ 1988–2009**
Vydalo: Slovácké muzeum, 2009
Rozsah: 112 s., barevné a čb. obrázky
Neprodejné
ISBN : 978-80-86185-84-2

Habartová, Romana: **FRANTIŠEK KRETZ (1859–1929) – sběratel, národopisec, novinář**
Katalog k výstavě
Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2009
Rozsah: 204 s.
C e n a: 135 Kč
ISBN: 978-80-86185-82-8

Galuška, Luděk–Frolec, Ivo–Vaškových, Miroslav: **Průvodce expozicí Velká Morava.**
Vydalo: Slovácké muzeum, 2009
Rozsah: 28 s.
C e n a: 15 Kč
ISBN: 978-80-86185-85-9

**TECHNICKÉ POKYNY REDAKCE
PRO PUBLIKOVÁNÍ VE SBORNÍKU SLOVÁCKO**

- příspěvky je možné odevzdat v elektronické podobě (na disketě, CD nebo e-mailem)
- fotografickou přílohou originál fotografie nebo na disketě, CD
- písmo: TIMES NEW ROMAN
- název příspěvku: velikost 12 tučně
- jméno, příjmení a instituce: velikost 12 kurzíva
- anotace příspěvku: česky několika větami před článkem
- text : velikost 12
- odstavce: zarovnání vlevo, řádkování 1,5
- poznámky, seznam literatury a prameny: za článkem
- bibliografické údaje citujte: H a b a r t o v á, R.: *Oděv na Uherskohradištsku*. Kunovice 2001.
- autobiografický údaj za článkem: kurzívou titul, jméno a příjmení, datum narození, pracoviště a odborný zájem
- popis foto: popiska, místo, datace, autor foto či kresby – Hodový průvod, Staré Město 1999. Foto L. Tarcalová.